

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2564

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม
ตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก

**AGRI-
MAP**

CHANTHABURI
จังหวัดจันทบุรี

คำนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการเกษตรที่มีพลวัตค่อนข้างสูงและมีผลกระทบต่อประชากรจำนวนมาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงการนำระบบข้อมูลข่าวสารที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรได้มีการเข้าถึงที่สะดวกโดยเฉพาะเกษตรกร จึงได้มอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักจัดทำ “แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map)” ของแต่ละจังหวัดขึ้น

Agri-Map คือ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่าย พร้อมทั้งสามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้าน ครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้าน ที่สำคัญเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในรายพื้นที่ ได้เป็นอย่างดี ใช้งานบนคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ www.moac.go.th/a4policy-alltype-391191791794 หรือ <https://agri-map-online.moac.go.th/> ซึ่งจะมีเอกสารคู่มือการใช้ให้ศึกษาและสามารถดาวน์โหลดได้

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของแต่ละจังหวัดสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning by Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการ Smart Farmer เป็นต้น และยังเป็นข้อมูลกลางในการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของจังหวัดจันทบุรี

<http://www.ddd.go.th/Agri-Map/Data/E/cti.pdf> Map/Data/E/cti.pdf

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพ	ค
แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของจังหวัด “จันทบุรี”	
1. ข้อมูลทั่วไป	1
2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก	5
2.1 ยางพารา	6
2.2 มังคุด	11
2.3 ลำไย	16
2.4 ทุเรียน	21
3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด	26
4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ	28
เอกสารอ้างอิง	33
ภาคผนวก	35

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดจันทบุรี	4
ตารางที่ 2	พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของ จังหวัดจันทบุรี	5
ตารางที่ 3	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของยางพารา รายอำเภอ จังหวัดจันทบุรี	7
ตารางที่ 4	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา	10
ตารางที่ 5	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมังคุด รายอำเภอ จังหวัดจันทบุรี	12
ตารางที่ 6	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมังคุด	15
ตารางที่ 7	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของลำไย รายอำเภอ จังหวัดจันทบุรี	17
ตารางที่ 8	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมันลำไย	20
ตารางที่ 9	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของทุเรียน รายอำเภอ จังหวัดจันทบุรี	22
ตารางที่ 10	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตทุเรียน	25
ตารางผนวกที่ 1	ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดจันทบุรี	37
ตารางผนวกที่ 2	พื้นที่ชลประทานจังหวัดจันทบุรีจำแนกรายอำเภอ ตำบล	45
ตารางผนวกที่ 3	ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดจันทบุรี	45
ตารางผนวกที่ 4	พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล	46
ตารางผนวกที่ 5	กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดจันทบุรี	47
ตารางผนวกที่ 6	ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดจันทบุรี	48
ตารางผนวกที่ 7	โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่ จังหวัดจันทบุรี	49

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	หน้าตัดและคำบรรยายชุดดินห้วยยอด	40
ภาพที่ 2	หน้าตัดและคำบรรยายชุดดินคลองซาก	41
ภาพที่ 3	หน้าตัดและคำบรรยายชุดดินพะโต๊ะ	42
ภาพที่ 4	หน้าตัดและคำบรรยายชุดดินท่าจีน	43
ภาพที่ 5	หน้าตัดและคำบรรยายชุดดินท่าแซะ	44
ภาพที่ 6	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจยางพารา จังหวัดจันทบุรี	50
ภาพที่ 7	พื้นที่ปลูกยางพาราบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดจันทบุรี	51
ภาพที่ 8	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมังคุด จังหวัดจันทบุรี	52
ภาพที่ 9	พื้นที่ปลูกมังคุดบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดจันทบุรี	53
ภาพที่ 10	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจลำไย จังหวัดจันทบุรี	54
ภาพที่ 11	พื้นที่ปลูกลำไยบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดจันทบุรี	55
ภาพที่ 12	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจทุเรียน จังหวัดจันทบุรี	56
ภาพที่ 13	พื้นที่ปลูกทุเรียนบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดจันทบุรี	57

1. ข้อมูลทั่วไป

จังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่ 6,338,000 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,961,250 ไร่ ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทย ประกอบด้วย 10 อำเภอ 76 ตำบล (ตารางผนวกที่ 1) จังหวัดจันทบุรีมีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 2 มีประชากรมากเป็นอันดับที่ 5 ของภาคตะวันออก มีประชากร 535,559 คน (กรมการปกครอง, 2563)

1.1 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อ จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดสระแก้ว
ทิศใต้	ติดต่อ จังหวัดตราดและอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	ติดต่อ จังหวัดตราดและราชอาณาจักรกัมพูชา
ทิศตะวันตก	ติดต่อ จังหวัดระยองและอ่าวไทย

1.2 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดจันทบุรี แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

- 1) ป่าไม้ ภูเขา และเนินสูง ด้านเหนือและตะวันออกของจังหวัด ได้แก่ อำเภอแก่งหางแมว อำเภอท่าใหม่ อำเภอมะขาม อำเภอสอยดาว อำเภอโป่งน้ำร้อน และอำเภอขลุง ยอดเขาสอยดาวได้เป็นจุดที่มีความสูงที่สุดในภาคตะวันออก โดยมีความสูง 1,675 เมตร
- 2) ที่ราบสลับภูเขา ตอนกลางของจังหวัด ได้แก่ อำเภอเมืองจันทบุรี อำเภอเขาคิชฌกูฏ อำเภอท่าใหม่ อำเภอขลุง และอำเภอแหลมสิงห์
- 3) ที่ราบฝั่งทะเล ได้แก่ อำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่ อำเภอแหลมสิงห์ และอำเภอขลุง มีลักษณะเป็นที่ราบชายฝั่งทะเลสลับด้วยเนินเขา และบริเวณป่าชายเลน

1.3 ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดจันทบุรีได้รับอิทธิพลของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ มี 3 ฤดูกาล ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้อากาศเย็นและแห้ง ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนขึ้นแต่ได้รับกระแสลมจากทะเลทำให้ไม่ร้อนอบอ้าวมาก ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นระยะที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกชุก อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.2 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.8 องศาเซลเซียส

จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีฝนมากของประเทศไทย เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูง บริเวณที่อยู่ด้านหน้าของทิวเขาจะเกิดลักษณะฝนภูเขาตกอยู่เสมอ ทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลากรุนแรง เข้าท่วมพื้นที่ใกล้เคียงและบริเวณตัวเมืองได้ ประกอบอยู่ใกล้ทะเลจึงได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้อย่างเต็มที่ ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนเข้าสู่จังหวัดจันทบุรี ทำให้มีลมแรง ฝนตกหนัก และทำให้เกิดสภาวะน้ำท่วมฉับพลันในบางพื้นที่

1.4 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินของจังหวัดจันทบุรี แบ่งตามภูมิสัณฐาน ลักษณะทางธรณีวิทยา และวัตถุต้นกำเนิดดิน ได้ดังนี้

1) **พื้นที่หาดทรายและเนินทราย (Beach and Sand Dune)** พื้นที่หาดทรายเป็นพื้นที่ระหว่างแนวน้ำทะเลขึ้นและน้ำทะเลลง มีลักษณะเป็นแนวยาวขนานกับชายฝั่งทะเลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของคลื่นและกระแสน้ำทะเล ส่วนพื้นที่เนินทรายหรือสันทรายเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะนูนเป็นโคกเตี้ย ๆ และเป็นแนวยาวขนานกับชายฝั่งทะเล มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การระบายน้ำค่อนข้างมาก มีเนื้อดินเป็นดินทรายและมักมีเปลือกหอยปะปนอยู่ในดิน สีน้ำตาล สีน้ำตาลปนเหลืองหรือเหลืองปนแดง เช่น ชุดดินหัวหิน (Hh) ชุดดินบาเจาะ (Bc) เป็นต้น

2) **ที่ราบชายฝั่งทะเล (Coastal plain)** เกิดจากคลื่นพัดพาและกระแสน้ำพัดพาเอาเศษวัตถุจากทะเล ทั้งโคลน กรวด ทราย และตะกอนต่าง ๆ เข้ามาทับถมบริเวณชายฝั่ง และลึกเข้าไปในแผ่นดินมากกว่าหาดทราย แบ่งเป็น

(1) **พื้นที่น้ำทะเลขึ้นถึงในปัจจุบัน (Active tidal flats)** เป็นพื้นที่ที่มีน้ำทะเลขึ้นถึงดินมีสีคล้ำ อินทรีย์วัตถุสูงและเป็นดินเค็ม (Saline soil) ดินส่วนใหญ่มีศักยภาพที่ก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถันหรือเป็นดินเปรี้ยวจัด มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ การระบายน้ำเลวมาก เนื้อดินเป็นดินทรายปนละเอียดหรือเนื้อดินละเอียด เช่น ชุดดินตะกั่วทุ่ง (Tkt) ชุดดินท่าจีน (Tc) เป็นต้น

(2) **พื้นที่น้ำทะเลเคยท่วมถึง (Former tidal flats)** เป็นพื้นที่ที่น้ำทะเลเคยท่วมถึงในอดีตเป็นช่วงต่อระหว่างตะกอนทะเลกับตะกอนน้ำจืด มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ หรือเป็นแอ่งต่ำมีน้ำขังตลอดปี การระบายน้ำเลวมาก มีเนื้อดินเป็นดินทรายปนละเอียดหรือดินเหนียว ที่มีการพัฒนาชั้นดินไม่มากนัก สีเทาอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลแก่ น้ำตาลปนเหลือง และน้ำตาลปนเขียวมะกอก เช่น ชุดดินธัญบุรี (Tan) ชุดดินมูโนะ (Mu) เป็นต้น

(3) **ที่ราบลุ่มระหว่างสันทราย (Swale)** เป็นพื้นที่ลุ่มต่ำหลังแนวสันทราย เคยเป็นชายฝั่งทะเลที่น้ำทะเลเคยท่วมถึงมาก่อน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ เป็นดินสีเทาปนน้ำตาล เนื้อดินเป็นทรายถึงทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลปนเทาและเทา พบจุดประสีเหลืองปนแดงและน้ำตาลปนเหลือง การระบายน้ำเลวถึงเลวมาก มักอึดตัวด้วยน้ำตลอดเวลา มีเศษเปลือกหอยปะปนในเนื้อดิน เช่น ชุดดินวัลเปรียง (Wp) ชุดดินบางละมุง (Blm) เป็นต้น

3) **ที่ราบน้ำท่วมถึง (Flood plain)** ที่ราบริมแม่น้ำหรือลำธาร หน้าฝนหรือหน้าน้ำ มักมีน้ำท่วมเป็นครั้งคราว เป็นสภาพพื้นที่ที่เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพา และมีตะกอนเพิ่มมากขึ้นหลังน้ำท่วม เป็นส่วนของพื้นที่สันดินริมน้ำ (Levee) เป็นที่ดอน เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพาบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ เป็นสันนูนขนานไปกับริมฝั่งแม่น้ำ การระบายน้ำค่อนข้างดีถึงดี เนื้อดินค่อนข้างหยาบ อาทิ ชุดดินตาขุน (Tkn)

4) **ที่ราบตะกอนน้ำพา (Alluvial plain)** เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของแม่น้ำหรือลำน้ำสาขา วัตถุต้นกำเนิดดินเป็นตะกอนน้ำพา (Alluvium) มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบขนาดใหญ่สองฝั่งแม่น้ำ แต่ละฝั่งอาจมีที่ราบแบบขั้นบันไดหรือตะพักได้หลายระดับ แบ่งเป็น

(1) บริเวณตะพักลำน้ำระดับต่ำ (Low terrace) เป็นที่ลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ ดินลึกมาก เนื้อดินอาจเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินทรายแป้งละเอียด สีเทา สีน้ำตาลปนเทา สีน้ำตาล มีจุดประสีต่าง ๆ ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว เช่น ชุดดินโคกเคียน (Ko) ชุดดินแก่ง (Kl) เป็นต้น

(2) บริเวณตะพักลำน้ำระดับกลางและระดับสูง (Middle and high terrace) เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินตื้นถึงชั้นกรวดลูกรังถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบ ดินร่วนละเอียดหรือดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล เหลือง น้ำตาลปนแดง ไปจนถึงแดง ดินมีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เช่น ชุดดินชุมพร (Cp) ชุดดินท่าแซะ (Te) เป็นต้น

5) ที่ลาดเชิงเขา (Piedmont) เขา (Hill) ภูเขา (Mountain) มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา ที่เกิดจากการที่หินผุพังสลายตัวอยู่กับที่หรือถูกเคลื่อนย้ายโดยแรงโน้มถ่วงของโลกในระยะทางใกล้ ๆ และถูกควบคุมด้วยลักษณะของโครงสร้างทางธรณีวิทยา ส่วนใหญ่พบหินปะปนในหน้าตัดดินและลอยหน้า แบ่งตามลักษณะและชนิดของหินดังนี้

(1) พัฒนาจากกลุ่มหินตะกอนหรือหินแปรเนื้อหยาบหรือหินในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นหินทรายและหินควอร์ตไซต์ ดินตื้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกปานกลาง เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก มีสีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง น้ำตาลปนแดง จนถึงแดง การระบายน้ำดี พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินท่ายาง (Ty) ชุดดินพะโต๊ะ (Pto) เป็นต้น

(2) พัฒนาจากหินทราย ดินตื้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นทรายปนดินร่วนถึงดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก มีสีแดง น้ำตาล และน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดีถึงดีมากเกินไป พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน อาทิ ชุดดินคองหงส์ (Kh)

(3) พัฒนาจากหินทรายแป้ง ดินตื้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนละเอียดถึงดินเหนียวละเอียด มีสีแดง น้ำตาล และน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดี พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน อาทิ ชุดดินวังไผ่ (Wi)

(4) พัฒนาจากกลุ่มหินตะกอนหรือหินแปรเนื้อละเอียดหรือหินในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นหินดินดานและหินฟิลไลต์ ดินตื้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินเหนียวปนชื้นส่วนหยาบมาก มีสีน้ำตาล น้ำตาลปนแดง และน้ำตาลปนเหลือง การระบายน้ำดี พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินคลองซาก (Kc) ชุดดินห้วยยอด (Ho) ชุดดินมวกเหล็ก (Ml) เป็นต้น

(5) พัฒนาจากหินปูน ดินตื้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินเหนียวปนชื้นส่วนหยาบมาก มีสีแดง น้ำตาล และน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดี พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินทับทิม (Tw) ชุดดินวังน้ำเย็น (Wny) เป็นต้น

(6) พัฒนาจากหินบะซอลต์/แอนดีไซต์ ดินตื้นถึงชั้นเศษหิน เนื้อดินเป็นดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก มีสีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง และน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดี เช่น ชุดดินหนองบอน (Nb) ชุดดินท่าใหม่ (Ti) เป็นต้น

(7) พัฒนาจากหินอัคนีชนิดหินแกรนิต ดินตื้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก มีสีน้ำตาล น้ำตาลปนแดงถึงแดง การระบายน้ำดี เช่น ชุดดินบ้านไร่ (Bar) ชุดดินทับเสลา (Tas) เป็นต้น

ซึ่งได้แสดงรายละเอียดของชุดดินที่พบมากของจังหวัดจันทบุรี ในภาพที่ 1 - 5

1.5 สภาพการใช้ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดจันทบุรี จากฐานข้อมูลแผนที่สภาพการใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดจันทบุรี

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	142,753	3.59
พื้นที่เกษตรกรรม	2,256,479	56.97
พื้นที่นา	53,461	1.35
พืชไร่	103,542	2.62
ไม้ยืนต้น	889,151	22.44
ไม้ผล	1,036,271	26.16
พืชสวน	8,018	0.20
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	962	0.03
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	165,074	4.17
พื้นที่ป่าไม้	1,310,001	33.07
พื้นที่น้ำ	129,728	3.28
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	122,289	3.09
รวม	3,961,250	100.00

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, 2561

1.6 พื้นที่ชลประทาน

จังหวัดจันทบุรีมีเนื้อที่ชลประทาน 143,259 ไร่ (ร้อยละ 3.62 ของพื้นที่จังหวัด) กระจายอยู่ใน 5 อำเภอ มีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ 3 อ่าง มีศักยภาพในการเก็บกักน้ำได้รวม 83.01 ล้านลูกบาศก์เมตร (ตารางผนวกที่ 2 และตารางผนวกที่ 3)

1.7 เขตปฏิรูปที่ดิน

เขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี มีเนื้อที่ 399,716 ไร่ (ร้อยละ 10.09 ของพื้นที่จังหวัด) (ตารางผนวกที่ 4)

1.8 การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

จากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดจันทบุรีมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ทั้งหมดในปี 2563 จำนวน 74,171 ราย รวมพื้นที่ 767,604 ไร่ สำหรับพื้นที่ดำเนินการแต่ละกิจกรรมรวมกันมากกว่า 500 ไร่ มีจำนวน 25 กิจกรรม และกิจกรรมที่มีพื้นที่ปลูกมากได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง เป็นต้น (ตารางผนวกที่ 5)

ทะเบียนเกษตรกรพืชสมุนไพรจากฐานข้อมูลกลาง (Farmer One) ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เกษตรกรได้ขึ้นทะเบียนปลูกพืชสมุนไพรในจังหวัดจันทบุรี พื้นที่ 5,793 ไร่ เกษตรกร 457 ราย มีพืชสมุนไพรหลัก 15 ชนิด พืชสมุนไพรที่ปลูกมาก คือ พริกไทย (ตารางผนวกที่ 6)

1.9 ที่ตั้งโรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร

จังหวัดจันทบุรีมีแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่สำคัญ 106 แห่ง และที่ตั้งโรงงานทางการเกษตร 93 แห่ง (ตารางผนวกที่ 7)

2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญพิจารณาจากพืชที่มีพื้นที่ปลูกมาก และมีมูลค่าการส่งออกหรือแปรรูป โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศพืชเศรษฐกิจ 13 ชนิดพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทูเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ จากพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดระดับความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกรายจังหวัด โดยวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ ลักษณะของดิน ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำชลประทาน ร่วมกับการจัดการพื้นที่และลักษณะรายพืช โดยแบ่งระดับความเหมาะสม เป็น 4 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง แต่พบข้อจำกัดบางประการซึ่งสามารถบริหารจัดการได้

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีข้อจำกัดบางประการของดินและน้ำ ส่งผลให้การผลิตพืชให้ผลตอบแทนต่ำ การใช้พื้นที่ต้องใช้ต้นทุนสูงในการจัดการ และมีความเสี่ยงจากน้ำท่วมและขาดน้ำ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

จังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่พืชเศรษฐกิจสำคัญที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรก ได้แก่ ยางพารา มังคุด ลำไย และทูเรียน ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของจังหวัดจันทบุรี

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรรวม
1. ยางพารา	381,751	16.92
2. มังคุด	356,037	15.78
3. ลำไย	324,482	14.38
4. ทูเรียน	200,089	8.87

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

2.1 ยางพารา

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับจังหวัดจันทบุรีมาเป็นเวลานาน จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 3 และภาพที่ 6 - 7)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกยางพารา

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 272,194 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.16 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอเขาชีชมภู 90,418 ไร่ อำเภอท่าใหม่ 85,642 ไร่ และอำเภอสอยดาว 31,318 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 844,525 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 37.75 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอสอยดาว 170,100 ไร่ อำเภอท่าใหม่ 133,761 ไร่ และอำเภอโป่งน้ำร้อน 125,214 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 572,679 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.94 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอโป่งน้ำร้อน 213,571 ไร่ อำเภอสอยดาว 101,412 ไร่ และอำเภอขลุง 56,846 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 548,457 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกยางพาราในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 50,784 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.66 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอเขาชีชมภู 19,728 ไร่ อำเภอท่าใหม่ 19,461 ไร่ และอำเภอนายายอาม 6,546 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 223,496 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.46 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอท่าใหม่ 43,595 ไร่ อำเภอสอยดาว 42,709 ไร่ และอำเภอนายายอาม 35,199 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 106,700 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.63 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย พบมากในอำเภอโป่งน้ำร้อน 17,749 ไร่ อำเภอนายายอาม 12,169 ไร่ และอำเภอท่าใหม่ 12,136 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 32,231 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกยางพาราแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกยางพารา และพื้นที่ปลูกยางพาราในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 842,439 ไร่ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุดคือ อำเภอท่าใหม่ 156,347 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอสอยดาว 155,199 ไร่ อำเภอโป่งน้ำร้อน 130,378 ไร่ อำเภอเขาชีชมภู 120,366 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 221,410 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 81.34 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอเขาชีชมภู 70,690 ไร่ อำเภอท่าใหม่ 66,181 ไร่ และอำเภอสอยดาว 27,808 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 621,029 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 73.54 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอสอยดาว 127,392 ไร่ อำเภอโป่งน้ำร้อน 113,941 ไร่ และอำเภอท่าใหม่ 90,166 ไร่

ตารางที่ 3 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของยางพารารายอำเภอ จังหวัดจันทบุรี

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
ท่าใหม่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	85,642	133,761	46,174	90,645	356,222
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	19,461	43,595	43,595	2,617	109,268
		(22.72%)	(32.59%)	(94.41%)	(2.89%)	(30.67%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	66,181	90,166	-	-	156,347
		(77.28%)	(67.41%)	-	-	(43.89%)
สอยดาว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	31,318	170,100	101,412	21,737	324,567
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,510	42,709	12,043	720	58,982
		(11.21%)	(25.11%)	(11.88%)	(3.31%)	(18.17%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	27,808	127,391	-	-	155,199
		(88.79%)	(74.89%)	-	-	(47.82%)
นายายอาม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	23,836	55,744	48,361	31,298	159,239
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	6,546	35,199	12,169	1,905	55,819
		(27.46%)	(63.14%)	(25.16%)	(6.09%)	(35.05%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	17,290	20,545	-	-	37,835
		(72.54%)	(36.86%)	-	-	(23.76%)
มะขาม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	19,532	106,929	49,532	54,797	230,790
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	807	27,999	4,398	7,607	40,811
		(4.13%)	(26.18%)	(8.88%)	(13.88%)	(17.68%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	18,725	78,930	-	-	97,655
		(95.87%)	(73.82%)	-	-	(42.31%)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
โป่งน้ำร้อน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	16,604 (100.00%)	125,214 (100.00%)	213,571 (100.00%)	85,543 (100.00%)	440,932 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	167 (1.01%)	11,273 (9.00%)	17,749 (8.31%)	8,852 (10.35%)	38,041 (8.63%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	16,437 (98.99%)	113,941 (91.00%)	-	-	130,378 (29.57%)
ขลุง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	111,912 (100.00%)	56,846 (100.00%)	91,403 (100.00%)	260,161 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	23,166 (20.70%)	5,965 (10.49%)	7,185 (7.86%)	36,316 (13.96%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	88,746 (79.30%)	-	-	88,746 (34.11%)
เขาฉกขมิฐู	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	90,418 (100.00%)	57,269 (100.00%)	30,942 (100.00%)	16,476 (100.00%)	195,105 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	19,728 (21.82%)	7,593 (13.26%)	6,376 (20.61%)	1,543 (9.37%)	35,240 (18.06%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	70,690 (78.18%)	49,676 (86.74%)	-	-	120,366 (61.69%)
แก่งหางแมว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,070 (100.00%)	18,379 (100.00%)	13,703 (100.00%)	3,189 (100.00%)	36,342 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	535 (49.95%)	18,340 (99.79%)	4,095 (29.88%)	1,281 (40.17%)	24,251 (66.73%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	535 (50.05%)	39 (0.21%)	-	-	574 (1.58%)
เมืองจันทร์บุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,730 (100.00%)	59,481 (100.00%)	11,812 (100.00%)	75,351 (100.00%)	150,374 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	30 (0.80%)	13,601 (22.87%)	293 (2.48%)	281 (0.37%)	14,205 (9.45%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	3,700 (99.20%)	45,880 (77.13%)	-	-	49,580 (32.97%)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
แหลมสิงห์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	43 (100.00%)	5,736 (100.00%)	325 (100.00%)	78,018 (100.00%)	84,122 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	21 (0.37%)	17 (5.23%)	240 (0.31%)	278 (0.33%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	43 (100.00%)	5,715 (99.63%)	-	-	5,758 (6.84%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	272,194 (100.00%)	844,525 (100.00%)	572,679 (100.00%)	548,457 (100.00%)	2,237,855 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	50,784 (18.66%)	223,496 (26.46%)	106,700 (18.63%)	32,231 (5.88%)	413,211 (18.46%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	221,410 (81.34%)	621,029 (73.54%)	-	-	842,439 (37.64%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกยางพารา คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกมังคุด (S3) 121,148 ไร่ และพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (S3) 31,210 ไร่ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา

อำเภอ	มังคุด (ไร่)			มันสำปะหลัง (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
ขลุง	47,593	-	47,593	69	-	69
มะขาม	41,634	-	41,634	1	-	1
สอยดาว	-	-	-	23,322	-	23,322
ท่าใหม่	1,554	-	1,554	1,002	-	1,002
นายายอาม	-	-	-	450	-	450
แหลมสิงห์	4,766	-	4,766	-	-	-
เขาคิชฌกูฏ	-	-	-	1,473	-	1,473
แก่งหางแมว	-	-	-	52	-	52
โป่งน้ำร้อน	1,487	-	1,487	4,823	-	4,823
เมืองจันทบุรี	24,114	-	24,114	18	-	18
รวม	121,148	-	121,148	31,210	-	31,210

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกยางพาราต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกยางพาราในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ที่ดินไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกยางพารา ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกยางพารา กระจายอยู่ในอำเภอเขาคิชฌกูฏ อำเภอท่าใหม่ และอำเภอนายายอาม เป็นต้น

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกยางพารา เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ กระจายอยู่ในอำเภอท่าใหม่ อำเภอสอยดาว อำเภอนายายอาม เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม การทำเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.2 มังคุด

มังคุดเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดจันทบุรีในลำดับที่ 2 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 5 และภาพที่ 8 - 9)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกมังคุด

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 431,053 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.26 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอท่าใหม่ 153,988 ไร่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ 139,565 ไร่ และอำเภอโป่งน้ำร้อน 41,474 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 701,732 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.35 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอโป่งน้ำร้อน 258,616 ไร่ อำเภอสอยดาว 188,895 ไร่ และอำเภอนายายอาม 89,577 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 531,322 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 23.74 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอขลุง 166,751 ไร่ อำเภอมะขาม 138,241 ไร่ และอำเภอสอยดาว 82,984 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 574,075 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมังคุดในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 126,848 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 29.43 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอท่าใหม่ 55,477 ไร่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ 52,663 ไร่ และอำเภอมะขาม 8,090 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 46,519 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.63 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอท่าใหม่ 18,405 ไร่ อำเภอนายายอาม 10,821 ไร่ และอำเภอมะขาม 6,762 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 159,776 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 30.07 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย พบมากในอำเภอขลุง 65,247 ไร่ อำเภอมะขาม 57,487 ไร่ และอำเภอเมืองจันทบุรี 27,354 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 22,892 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมังคุดแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกมังคุด และพื้นที่ปลูกมังคุดในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 959,418 ไร่ โดยกระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุดคือ อำเภอโป่งน้ำร้อน 295,229 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอสอยดาว 219,752 ไร่ อำเภอท่าใหม่ 169,512 ไร่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ 104,685 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 304,205 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 70.57 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอท่าใหม่ 98,511 ไร่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ 86,902 ไร่ อำเภอโป่งน้ำร้อน 39,924 ไร่ อำเภอนายายอาม 30,992 ไร่ และอำเภอสอยดาว 30,975 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 655,213 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 93.37 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอโป่งน้ำร้อน 255,305 ไร่ อำเภอสอยดาว 188,777 ไร่ อำเภอนายายอาม 78,756 ไร่ และอำเภอท่าใหม่ 71,001 ไร่

ตารางที่ 5 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมังคุดรายอำเภอ จังหวัดจันทบุรี

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
ท่าใหม่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	153,988 (100.00%)	89,406 (100.00%)	17,278 (100.00%)	95,589 (100.00%)	356,261 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	55,477 (36.03%)	18,405 (20.59%)	1,587 (9.19%)	2,163 (2.26%)	77,632 (21.79%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	98,511 (63.97%)	71,001 (79.41%)	-	-	169,512 (47.58%)
สอยดาว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	30,975 (100.00%)	188,895 (100.00%)	82,984 (100.00%)	21,759 (100.00%)	324,613 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	118 (0.06%)	26 (0.03%)	-	144 (0.04%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	30,975 (100.00%)	188,777 (99.94%)	-	-	219,752 (67.70%)
นายายอาม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	36,837 (100.00%)	89,577 (100.00%)	-	32,961 (100.00%)	159,375 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	5,845 (15.87%)	10,821 (12.08%)	-	796 (2.41%)	17,462 (10.96%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	30,992 (84.13%)	78,756 (87.92%)	-	-	109,748 (68.86%)
มะขาม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	18,737 (100.00%)	17,062 (100.00%)	138,241 (100.00%)	56,772 (100.00%)	230,812 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	8,090 (43.18%)	6,762 (39.63%)	57,487 (41.58%)	6,275 (11.05%)	78,614 (34.06%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	10,647 (56.82%)	10,300 (60.37%)	-	-	20,947 (9.08%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
โป่งน้ำร้อน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	41,474 (100.00%)	258,616 (100.00%)	55,278 (100.00%)	85,565 (100.00%)	440,933 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,550 (3.74%)	3,311 (1.28%)	3,016 (5.46%)	2,377 (2.78%)	10,254 (2.33%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	39,924 (96.26%)	255,305 (98.72%)	-	-	295,229 (66.96%)
ขลุง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	166,751 (100.00%)	93,416 (100.00%)	260,167 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	65,247 (39.13%)	6,491 (6.95%)	71,738 (27.57%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
เขาคิชฌกูฏ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	139,565 (100.00%)	23,003 (100.00%)	1,540 (100.00%)	30,997 (100.00%)	195,105 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	52,663 (37.73%)	5,220 (22.69%)	45 (2.92%)	257 (0.83%)	58,185 (29.82%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	86,902 (62.27%)	17,783 (77.31%)	-	-	104,685 (53.66%)
แก่งหางแมว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,071 (100.00%)	31,975 (100.00%)	31 (100.00%)	3,266 (100.00%)	36,343 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	53 (4.95%)	791 (2.47%)	-	27 (0.83%)	871 (2.40%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	1,018 (95.05%)	31,184 (97.53%)	-	-	32,202 (88.60%)
เมืองจันทร์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	8,406 (100.00%)	3,198 (100.00%)	63,131 (100.00%)	75,715 (100.00%)	150,450 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,170 (37.71%)	1,091 (34.12%)	27,354 (43.33%)	2,125 (2.81%)	33,740 (22.43%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,236 (62.29%)	2,107 (65.88%)	-	-	7,343 (4.88%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
แหลมสิงห์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	6,088 (100.00%)	78,035 (100.00%)	84,123 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	5,014 (82.36%)	2,381 (3.05%)	7,395 (8.79%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	431,053 (100.00%)	701,732 (100.00%)	531,322 (100.00%)	574,075 (100.00%)	2,238,182 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	126,848 (29.43%)	46,519 (6.63%)	159,776 (30.07%)	22,892 (3.99%)	356,035 (15.91%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	304,205 (70.57%)	655,213 (93.37%)	-	-	959,418 (42.87%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกมังคุด คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกยางพารา (S3) 41,119 ไร่ และข้าว (S3+N) 8,958 ไร่ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมังคุด

อำเภอ	ยางพารา (ไร่)			ข้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
คลอง	-	-	-	-	-	-
มะขาม	181	-	181	33	229	262
สอยดาว	-	-	-	2,136	2	2,138
ท่าใหม่	6,938	-	6,938	335	291	626
นายายอาม	10,731	-	10,731	2,501	354	2,855
แหลมสิงห์	-	-	-	-	-	-
เขาคิชฌกูฏ	5,762	-	5,762	837	9	846
แก่งหางแมว	4,095	-	4,095	-	-	-
โป่งน้ำร้อน	13,412	-	13,412	1,812	419	2,231
เมืองจันทบุรี	-	-	-	-	-	-
รวม	41,119	-	41,119	7,654	1,304	8,958

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกมังคุดต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกมังคุดในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมังคุดในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพ ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งมังคุดของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอท่าใหม่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ และอำเภอมะขาม เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมังคุดในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการ เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง ความชื้น โดยกระจายอยู่ในอำเภอท่าใหม่ อำเภอนายายอาม และอำเภอมะขาม เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการปรับเปลี่ยนการผลิต เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกมังคุด มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.3 ลำไย

ลำไยเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดจันทบุรีในลำดับที่ 3 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 7 และภาพที่ 10 - 11)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกลำไย

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 17,965 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.80 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอสอยดาว 15,447 ไร่ อำเภอโป่งน้ำร้อน 2,499 ไร่ และอำเภอนายายอาม 20 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 358,789 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.05 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอสอยดาว 171,737 ไร่ อำเภอโป่งน้ำร้อน 169,979 ไร่ และอำเภอแก่งหางแมว 13,598 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 297 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอโป่งน้ำร้อน 188 ไร่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ 29 ไร่ และอำเภอนายายอาม 53 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,664,255 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกลำไยหลังในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 17,965 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอสอยดาว 15,447 ไร่ อำเภอโป่งน้ำร้อน 2,498 ไร่ และอำเภอนายายอาม 20 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 294,900 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 82.19 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอโป่งน้ำร้อน 169,979 ไร่ อำเภอสอยดาว 121,323 ไร่ และอำเภอท่าใหม่ 1,178 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 297 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย พบมากในอำเภอโป่งน้ำร้อน 188 ไร่ อำเภอนายายอาม 53 ไร่ และอำเภอเขาคิชฌกูฏ 29 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 11,320 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกลำไยแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกลำไย และพื้นที่ปลูกลำไยในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 63,889 ไร่ โดยกระจายอยู่ใน 2 อำเภอ คือ อำเภอสอยดาว 50,414 ไร่ และอำเภอแก่งหางแมว 13,475 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 7 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของลำไยรายอำเภอ จังหวัดจันทบุรี

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
ท่าใหม่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	1,178	14	355,103	356,295
			(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1,178	14	-	1,192
			(100.00%)	(100.00%)		(0.33%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
สอยดาว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	15,447	171,737	-	136,303	323,487
		(100.00%)	(100.00%)		(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	15,447	121,323	-	983	137,753
	(100.00%)	(70.64%)		(0.72%)	(42.58%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	50,414	-	-	50,414
			(29.36%)			(15.58%)
นายายอาม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	20	461	53	158,841	159,375
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	20	461	53	-	534
	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)		(0.34%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
มะขาม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	203	-	230,609	230,812
			(100.00%)		(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	203	-	16	219
		(100.00%)		(0.01%)	(0.09%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
โป่งน้ำร้อน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,498	169,979	188	266,626	439,291
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,498	169,979	188	10,321	182,986
	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(3.87%)	(41.66%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
ขลุง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	503	-	259,664	260,167
			(100.00%)		(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	503	-	-	503
			(100.00%)			(0.19%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
เขาคิชฌกูฏ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	933	29	-	962
			(100.00%)	(100.00%)		(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	933	29	-	962
			(100.00%)	(100.00%)		(100.00%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
แก่งหางแมว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	13,598	13	22,733	36,344
			(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	123	13	-	136
			(0.90%)	(100.00%)		(0.37%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	13,475	-	-	13,475
			(99.10%)			(37.08%)
เมืองจันทบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	197	-	150,253	150,450
			(100.00%)		(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	197	-	-	197
			(100.00%)			(0.13%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
แหลมสิงห์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	84,123	84,123
					(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	17,965 (100.00%)	358,789 (100.00%)	297 (100.00%)	1,664,255 (100.00%)	2,041,306 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	17,965 (100.00%)	294,900 (82.19%)	297 (100.00%)	11,320 (0.61%)	324,482 (14.52%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	63,889 (17.81%)	-	-	63,889 (2.86%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกลำไย คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (S3+N) 16,979 ไร่ และพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (S3) 5,736 ไร่ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตลำไย

อำเภอ	มันสำปะหลัง (ไร่)			ปาล์มน้ำมัน (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
ขลุง	-	-	-	-	-	-
มะขาม	-	-	-	-	-	-
สอยดาว	11,016	6	11,022	5,673	-	5,673
ท่าใหม่	-	-	-	-	-	-
นายายอาม	-	-	-	-	-	-
แหลมสิงห์	-	-	-	-	-	-
เขาคิชฌกูฏ	-	-	-	-	-	-
แก่งหางแมว	430	-	430	63	-	63
โป่งน้ำร้อน	5,458	69	5,527	-	-	-
เมืองจันทบุรี	-	-	-	-	-	-
รวม	16,904	75	16,979	5,736	-	5,736

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกลำไยต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกลำไยในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกลำไยในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกลำไย ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกลำไยของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอ สอยดาว อำเภอโป่งน้ำร้อน และอำเภอนายายอาม เป็นต้น

พื้นที่ปลูกลำไยในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกลำไย เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง ความชื้น โดยกระจายอยู่ในอำเภอ สอยดาว อำเภอโป่งน้ำร้อน และอำเภอแก่งหางแมว เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการปรับเปลี่ยนการผลิต เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกลำไย มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อพร้อมด้วย

2.4 ทูเรียน

ทูเรียนเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดจันทบุรีในลำดับที่ 4 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 9 และภาพที่ 12 - 13)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกทูเรียน

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 431,053 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.26 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอท่าใหม่ 153,988 ไร่ อำเภอเขาฉกรรจ์ 139,565 ไร่ และอำเภอโป่งน้ำร้อน 41,474 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 701,732 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.35 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอโป่งน้ำร้อน 258,616 ไร่ อำเภอสอยดาว 188,895 ไร่ และอำเภอนายายอาม 89,577 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 531,322 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 23.74 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน พบมากในอำเภอขลุง 166,751 ไร่ อำเภอมะขาม 138,241 ไร่ และอำเภอสอยดาว 82,984 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 574,075 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกทูเรียนในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 73,164 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.97 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอท่าใหม่ 36,154 ไร่ อำเภอเขาฉกรรจ์ 24,177 ไร่ และอำเภอนายายอาม 4,488 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 35,273 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.03 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอนายายอาม 12,153 ไร่ อำเภอท่าใหม่ 8,970 ไร่ และอำเภอโป่งน้ำร้อน 6,474 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 75,970 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.30 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย พบมากในอำเภอสิอำเภอลอง 31,460 ไร่ อำเภอมะขาม 26,563 ไร่ และอำเภอเมืองจันทบุรี 6,545 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 15,681 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกทูเรียนแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกทูเรียน และพื้นที่ปลูกทูเรียนในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 1,024,348 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุดคือ อำเภอโป่งน้ำร้อน 290,706 ไร่ รองลงมาได้แก่ อำเภอสอยดาว 219,662 ไร่ อำเภอท่าใหม่ 198,270 ไร่ อำเภอเขาฉกรรจ์ 134,750 ไร่ อำเภอนายายอาม 109,773 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 357,889 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 83.03 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอท่าใหม่ 117,834 ไร่ และอำเภอเขาฉกรรจ์ 115,388 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 666,459 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 96.97 พื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอโป่งน้ำร้อน 252,142 ไร่ อำเภอสอยดาว 188,700 ไร่ อำเภอท่าใหม่ 80,436 ไร่ และอำเภอนายายอาม 77,424 ไร่

ตารางที่ 9 พื้นที่ศักยภาพของที่ดินและพื้นที่ปลูกจริงของทุเรียนรายอำเภอ จังหวัดจันทบุรี

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
ท่าใหม่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	153,988 (100.00%)	89,406 (100.00%)	17,278 (100.00%)	95,589 (100.00%)	356,261 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	36,154 (23.48%)	8,970 (10.03%)	5,616 (32.50%)	1,952 (2.04%)	52,692 (14.79%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	117,834 (76.52%)	80,436 (89.97%)	-	-	198,270 (55.65%)
สอยดาว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	30,975 (100.00%)	188,895 (100.00%)	82,984 (100.00%)	21,759 (100.00%)	324,613 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	13 (0.04%)	195 (0.10%)	160 (0.19%)	12 (0.06%)	380 (0.12%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	30,962 (99.96%)	188,700 (99.90%)	-	-	219,662 (67.67%)
นายายอาม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	36,837 (100.00%)	89,577 (100.00%)	-	32,961 (100.00%)	159,375 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	4,488 (12.18%)	12,153 (13.57%)	-	1,093 (3.32%)	17,734 (11.13%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	32,349 (87.82%)	77,424 (86.43%)	-	-	109,773 (68.88%)
มะขาม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	18,737 (100.00%)	17,062 (100.00%)	138,241 (100.00%)	56,772 (100.00%)	230,812 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,594 (19.18%)	2,356 (13.81%)	26,563 (19.21%)	4,442 (7.82%)	36,955 (16.01%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	15,143 (80.82%)	14,706 (86.19%)	-	-	29,849 (12.93%)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
โป่งน้ำร้อน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	41,474 (100.00%)	258,616 (100.00%)	55,278 (100.00%)	85,565 (100.00%)	440,933 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,910 (7.02%)	6,474 (2.50%)	5,018 (9.08%)	3,400 (3.97%)	17,802 (4.04%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	38,564 (92.98%)	252,142 (97.50%)	-	-	290,706 (65.93%)
ขลุง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	166,751 (100.00%)	93,416 (100.00%)	260,167 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	31,460 (18.87%)	4,380 (4.69%)	35,840 (13.78%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
เขาคิชฌกูฏ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	139,565 (100.00%)	23,003 (100.00%)	1,540 (100.00%)	30,997 (100.00%)	195,105 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	24,177 (17.32%)	3,641 (15.83%)	79 (5.13%)	239 (0.77%)	28,136 (14.42%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	115,388 (82.68%)	19,362 (84.17%)	-	-	134,750 (69.06%)
แก่งหางแมว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,071 (100.00%)	31,975 (100.00%)	31 (100.00%)	3,266 (100.00%)	36,343 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	96 (8.96%)	1,038 (3.25%)	-	1 (0.03%)	1,135 (3.12%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	975 (91.04%)	30,937 (96.75%)	-	-	31,912 (87.81%)
เมืองจันทร์บุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	8,406 (100.00%)	3,198 (100.00%)	63,131 (100.00%)	75,715 (100.00%)	150,450 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,732 (20.60%)	446 (13.95%)	6,545 (10.37%)	77 (0.10%)	8,800 (5.85%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	6,674 (79.40%)	2,752 (86.05%)	-	-	9,426 (6.27%)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
แหลมสิงห์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	6,088 (100.00%)	78,035 (100.00%)	84,123 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	529 (8.69%)	85 (0.11%)	614 (0.73%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	431,053 (100.00%)	701,732 (100.00%)	531,322 (100.00%)	574,075 (100.00%)	2,238,182 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	73,164 (16.97%)	35,273 (5.03%)	75,970 (14.30%)	15,681 (2.73%)	200,088 (8.94%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	357,889 (83.03%)	666,459 (94.97%)	-	-	1,024,348 (45.77%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกทุเรียน คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (S3) 41,119 ไร่ และพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (S3) 49,884 ไร่ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตทุเรียน

อำเภอ	มันสำปะหลัง (ไร่)			ปาล์มน้ำมัน (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
คลอง	-	-	-	-	-	-
มะขาม	181	-	181	1	-	1
สอยดาว	-	-	-	27,212	-	27,212
ท่าใหม่	6,938	-	6,938	1,991	-	1,991
นายายอาม	10,731	-	10,731	2,427	-	2,427
แหลมสิงห์	-	-	-	-	-	-
เขาคิชฌกูฏ	5,762	-	5,762	1,480	-	1,480
แก่งหางแมว	4,095	-	4,095	1,417	-	1,417
โป่งน้ำร้อน	13,412	-	13,412	15,338	-	15,338
เมืองจันทบุรี	-	-	-	18	-	18
รวม	41,119	-	41,119	49,884	-	49,884

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกทุเรียนต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกทุเรียนในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกทุเรียนในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกทุเรียน ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกทุเรียนที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอท่าใหม่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ และอำเภอนายายอาม เป็นต้น

พื้นที่ปลูกทุเรียนในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกทุเรียนในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการ เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่ อำเภอโป่งน้ำร้อน เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการปรับเปลี่ยนการผลิต เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกทุเรียน มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด

จังหวัดจันทบุรีตั้งอยู่บริเวณภาคตะวันออกของประเทศไทย มีสภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขา เนินเขา และที่ราบสลับเนินเขา มีลักษณะอากาศเป็นแบบมรสุมเมืองร้อน มีฝนตกตลอดทั้งปี ด้วยสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศดังกล่าวส่งผลให้จังหวัดจันทบุรีเป็นพื้นที่เพาะปลูกยางพารา และไม้ผลที่มีชื่อเสียงเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ทูเรียน มังคุด ลำไย และเงาะ ซึ่งผลไม้ดังกล่าวสามารถพัฒนาให้มีคุณภาพ และเพิ่มมูลค่าได้ นอกจากนี้ จังหวัดจันทบุรี ยังเป็นแหล่งผลิตพริกไทยที่มีชื่อเสียง คือ **พริกไทยจันท** ซึ่งเป็นพืชที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication: GI) ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา มีรสชาติเผ็ดร้อน และมีกลิ่นหอมฉุนเป็นเอกลักษณ์ (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2563) ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสม การปลูกพืชสมุนไพรแซมในสวนยางพารา และสวนไม้ผลจึงเป็นอีกทางเลือกที่เกษตรกรสามารถทำได้ และเป็นการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สอดคล้องกับศักยภาพพืชที่ควรปลูกเสริม เช่น กลัวยี่ไข โกโก้ กระวาน และเร่วหอม ซึ่งสามารถปลูกภายในครัวเรือนหรือร่วมกับการทำสวนยางพารา และสวนผลไม้ทั่วไปได้ ตลอดจนสอดคล้องกับปัจจุบันที่เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมการทำเกษตรแบบผสมผสาน ใช้หลักการตลาดนำการผลิต

3.1 กลัวยี่ไข จัดเป็นกลัวยี่ที่มีผลขนาดเล็ก นิยมนำมารับประทานแบบผลสด มีรสชาติหอมและอโรย กลัวยี่ไขสามารถปลูกได้ในเกือบทุกพื้นที่ของประเทศไทย และเกษตรกรสามารถวางแผนการผลิต การปลูกได้ตลอดทั้งปี มีการส่งออกกลัวยี่ไขเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยเฉพาะตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และฮ่องกง

3.2 โกโก้ จัดเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สามารถเจริญเติบโตได้ดีในร่มเงาไม้ อากาศร้อน ความชื้นสูง และมีฝนตกชุก มีการปลูกโกโก้กันอย่างกว้างขวางในเชิงการค้า มีการใช้ประโยชน์จากเยื่อหุ้มเมล็ดโกโก้ ซึ่งมีรสหวาน และกลิ่นหอม โดยเมล็ดโกโก้แห้ง สามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง (เมตไทย, 2560)

3.3 กระวาน จัดเป็นเครื่องเทศที่มีราคาแพง ขึ้นในที่ร่ม หรือใต้ร่มไม้ที่มีความชื้นสูง หรือในที่ที่มีฝนตกชุก ในจังหวัดจันทบุรีมักพบกระวานได้จากตามป่าบริเวณเขาสอยดาว หรือที่เรียกว่า "กระวานจันทบุรี" ซึ่งเป็นกระวานที่มีคุณภาพดีและเป็นที่ต้องการของตลาด (เมตไทย, 2560)

3.4 เร่วหอม เป็นพืชสมุนไพรท้องถิ่นที่พบได้ในจังหวัดตราดและจังหวัดจันทบุรี มักขึ้นตามพื้นล่างของป่าดงดิบ พื้นราบและตามป่าเขาทั่วไป ชอบที่ร่มรำไร มีความชื้นสูง ดินระบายน้ำได้ดี เร่วหอมเป็นพืชที่น่าจะมีศักยภาพในการนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ ทั้งในด้านอุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง (เมตไทย, 2560)

3.5 พืชสมุนไพร ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนแนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) หรือเศรษฐกิจชีวภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พืชสมุนไพรเป็นเรื่องหนึ่งที่มีความสนใจ เนื่องจากเป็นแหล่งของสารสำคัญที่นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การแพทย์ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง จึงสนับสนุนให้พืชสมุนไพรเป็นพืชทางเลือกในปี 2564 โดยดำเนินการภายใต้ตลาดนำการผลิต และหากทิศทางของตลาดสมุนไพรขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร มีรายได้และความมั่นคงในการดำรงชีพ จากฐานข้อมูล Agri-Map Online จังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ศักยภาพที่สามารถส่งเสริมให้ปลูกพืชสมุนไพรได้หลายชนิด เช่น ขมิ้นชัน กระชายดำ บัวบก และไพล เป็นต้น

1) ขมิ้นชัน เป็นไม้ล้มลุก มีลำต้นใต้ดินเรียกว่าเหง้า ชอบแสงแดดจัด และมีความชื้นสูง เจริญเติบโตได้ดีในดินที่ดอน ที่มีการระบายน้ำดี ไม่ชอบน้ำขัง ขมิ้นชันสามารถปลูกแซมในสวนเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ โดยพื้นที่จังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกขมิ้นชันที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 466,371 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอสอยดาว อำเภอเขาคิชฌกูฏ อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอท่าใหม่ อำเภอมะขาม อำเภอเมืองจันทบุรี อำเภอนายายอาม อำเภอแก่งหางแมว และอำเภอขลุง

2) กระชายดำ เป็นพืชล้มลุกที่มีอายุยืนและเป็นพืชที่ตอบสนองต่อช่วงแสง เจริญได้ดีในดินร่วนซุย ปลูกง่าย ดูแลง่าย เป็นพืชที่ชอบสภาพแสงรำไร สามารถปลูกแซมระหว่างแปลงพืชหลักได้ โดยพื้นที่จังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกกระชายดำที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 374,260 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอสอยดาว อำเภอเขาคิชฌกูฏ อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอท่าใหม่ อำเภอมะขาม อำเภอเมืองจันทบุรี อำเภอนายายอาม และอำเภอแก่งหางแมว

3) บัวบก เป็นไม้ล้มลุกขึ้นรวมกันเป็นกอติดดิน ลำต้นเลื้อยตามดิน มีลักษณะกลมและมีรากออกตามข้อของลำต้นใบและรากออกตามข้อ บัวบกสามารถขึ้นได้ดีทั้งในที่ร่ม และที่โล่งแจ้ง เป็นพืชที่ไม่ชอบแสงแดดจัด แต่ต้องการแสงมาก จะเจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนปนทรายที่มีความอุดมสมบูรณ์ และมีความชื้นในดินพอเหมาะ โดยพื้นที่จังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกบัวบกที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 305,820 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอสอยดาว อำเภอเขาคิชฌกูฏ อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอท่าใหม่ อำเภอมะขาม อำเภอเมืองจันทบุรี อำเภอนายายอาม อำเภอแก่งหางแมว อำเภอแหลมสิงห์ และอำเภอขลุง

4) ไพล เป็นไม้ล้มลุก มีลำต้นใต้ดินประเภทไรโซม (Rhizome) เจริญได้ดีในดินร่วนซุย หรือดินเหนียวปนทราย มีการระบายน้ำดี ต้องการอินทรีย์วัตถุสูง ค่าความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (pH) 5.5 - 6.5 สามารถปลูกร่วมกับไม้ผล หรือไม้ยืนต้นเนื่องจากไพลชอบมีร่มเงารำไร ขยายพันธุ์โดยใช้เหง้าแก่ โดยพื้นที่จังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกไพลที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 2,122 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอสอยดาว อำเภอเขาคิชฌกูฏ อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอท่าใหม่ อำเภอมะขาม อำเภอเมืองจันทบุรี อำเภอนายายอาม และอำเภอขลุง

4 แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ

4.1 ยางพารา

1) **พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันมีการปลูกยางพารามีเนื้อที่ 50,784 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอเขาคิชฌกูฏ อำเภอท่าใหม่ และอำเภอนายายอาม ตามลำดับ ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งปลูกยางพาราคุณภาพดีที่สำคัญของจังหวัด ควรมีการจัดการดิน ปุ๋ย พันธุ์คุณภาพดี การบำรุงรักษา การใส่ปุ๋ยการตัดแต่งกิ่ง และเทคนิคการกรีดยางให้มีปริมาณน้ำยางสูงมีคุณภาพและตรงตามมาตรฐาน เน้นการพัฒนาการตลาดในพื้นที่ เช่น จัดตั้งจุดรับซื้อ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง ส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง มีการบริหารงานแบบมีอาชีพและสามารถถ่ายทอดกิจการให้กับคนรุ่นใหม่

2) **พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกยางพาราอยู่ มีเนื้อที่ 223,496 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอท่าใหม่ อำเภอสอยดาว และอำเภอนายายอาม ตามลำดับ เกษตรกรยังคงปลูกยางพาราได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาโครงสร้างของดิน ควรสนับสนุนให้มีเพิ่มผลผลิตยางพารา โดยเน้นการจัดการที่เหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ เช่นเดียวกันกับพื้นที่ที่เหมาะสมสูง โดยเฉพาะการปรับปรุงบำรุงดิน ส่งเสริมการปลูกพืชแซมและพืชคลุมดินให้เหมาะสมเพราะมีผลต่อการเจริญเติบโตของยางพารา

3) **พื้นที่ปลูกยางพาราในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกยางพาราอยู่ ส่งเสริมให้มีการโค่นยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี และหาพืชอื่นทดแทน เช่น ส่งเสริมให้ปลูกไม้ผล มะพร้าว ไม้หวาน พืชไร่ และพืชผักต่าง ๆ ทดแทน ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่เลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตพืชผัก บริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกยางพารา พบว่าเกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง เป็นต้น ในส่วนนี้ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจถึงสถานการณ์ด้านการเกษตรในปัจจุบัน โดยเฉพาะยางพาราเป็นพืชที่มีนโยบายลดพื้นที่ปลูกเนื่องจากมีปริมาณผลผลิตมากส่งผลให้ราคาตกต่ำ แต่ในอนาคตถ้าราคาดีและตลาดมีความต้องการเพิ่มมากขึ้นอาจอาจสนับสนุนให้เกษตรกรกลับมาปลูกยางพาราในพื้นที่ดังกล่าว

4.2 มังคุด

1) **พื้นที่ปลูกมังคุดที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกมังคุดอยู่ มีเนื้อที่ 126,848 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอท่าใหม่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ และอำเภอมะขาม ตามลำดับ ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตมังคุดคุณภาพดีที่สำคัญของจังหวัด ควรมีการจัดการดิน ปุ๋ย และส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร เช่น ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ การพัฒนาต่อยอดครบวงจรการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่งเสริมการแปรรูป แหล่งทุน ตลอดจนการสนับสนุน การขอมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP)

2) **พื้นที่ปลูกมังคุดที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกมังคุดอยู่ มีเนื้อที่ 46,519 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอท่าใหม่ อำเภอนายายอาม และอำเภอมะขาม เกษตรกรยังคงปลูกมังคุดได้ผลดี แต่อย่างไรก็ตามพื้นที่ปลูกมังคุดหลายแห่งประสบปัญหาขาดน้ำในบางช่วง เนื่องจากเป็นไม้ผลมีความต้องการการใช้น้ำในปริมาณที่มาก ภาครัฐควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

3) **พื้นที่ปลูกมังคุดในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกมังคุดอยู่ พื้นที่ดังกล่าวอาจประสบปัญหาด้านดินและน้ำ ส่งผลให้ผลผลิตต่ำ กระทบวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม ในกรณีที่มังคุดถึงอายุต้องโค่นทิ้ง ทั้งนี้เกษตรกรสามารถเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสมและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นการสร้างรายได้ และผลิตอาหารเพื่อบริโภค

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกมังคุด** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกมังคุด ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่ ในอนาคตสามารถกลับมาปลูกมังคุดได้อีก แต่หากเป็นไม้ผลหรือไม้ยืนต้น อาจเป็นเรื่องยาก ต้องรอนพืชเดิมครบอายุตัดโค่น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาต้นทุนการผลิตร่วมด้วย ภาครัฐควรประชาสัมพันธ์และสร้างมาตรการจูงใจให้เกษตรกรกลับมาปลูกมังคุดในพื้นที่นี้ หรือทำในรูปแบบสวนผสมระหว่างไม้ผลเขตร้อน เช่น เงาะ ทุเรียน ลองกอง เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาลักษณะทางการตลาดร่วมด้วย

4.3 ลำไย

1) **พื้นที่ปลูกลำไยที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกลำไยอยู่ มีเนื้อที่ 17,965 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอสอยดาว อำเภอโป่งน้ำร้อน และอำเภอนายายอาม ตามลำดับ คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นพื้นที่ปลูกลำไยที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำอย่างดี รวมทั้งการจัดการดินและปุ๋ยตามมาตรฐาน ส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สนับสนุนการรวมกลุ่มตามระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ สร้างเครือข่ายในรูปแบบของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร หรือวิสาหกิจชุมชน กับโรงงานแปรรูปลำไย หรือพ่อค้าที่รับซื้อลำไยเพื่อการส่งออก ปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตสู่การผลิตผลไม้ครบวงจร เช่น บริหารจัดการผลผลิตแบบป้องกันความเสี่ยงโดยใช้การตลาดนำการผลิตเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และพัฒนาให้เกษตรกรเพาะปลูกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)

2) **พื้นที่ปลูกลำไยที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกลำไยอยู่ มีเนื้อที่ 294,900 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตโป่งน้ำร้อน อำเภอสอยดาว และอำเภอท่าใหม่ เกษตรกรยังคงปลูกลำไย ได้ผลดี เนื่องจากเป็นไม้ผล ซึ่งบางช่วงมีความต้องการการใช้น้ำในปริมาณที่มาก ควรสนับสนุน ด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน แล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ใช้ปัจจัยการผลิต ในอัตราและช่วงเวลาที่เหมาะสม จะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรผู้ปลูกลำไย ภาครัฐควรให้ความรู้ ความเข้าใจกับเกษตรกร หรือถ้าต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเป็นพืชที่มีผลตอบแทนดีกว่าและใช้ต้นทุน ต่ำกว่า

3) **พื้นที่ปลูกลำไยในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ ที่ดินปลูกลำไยอยู่ ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แนวทางการบริหารจัดการให้แก่เกษตรกร ในกรณีทีลำไยถึงอายุต้องโค่นทิ้ง ทั้งนี้เกษตรกรสามารถเลือกปลูก พืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสมและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกลำไย** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ ใช้พื้นที่ปลูกลำไย แต่มีการปลูกพืชชนิดอื่น เช่น พืชไร่ หรือไม้ผลหรือไม้ยืนต้น ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็น พืชไร่ ในอนาคตสามารถกลับมาปลูกลำไยได้อีก แต่หากเป็นไม้ผลหรือไม้ยืนต้น อาจเป็นเรื่องยาก โดยเฉพาะการปลูกไม้ผล เช่น ทุเรียน ที่ปัจจุบันราคาดี แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาต้นทุนการผลิตร่วมด้วย ภาครัฐควรประชาสัมพันธ์และสร้างมาตรการจูงใจให้เกษตรกรกลับมาปลูกลำไยในพื้นที่นี้ แต่ทั้งนี้ ต้องพิจารณาลักษณะทางการตลาดร่วมด้วย

4.4 ทุเรียน

1) **พื้นที่ปลูกทุเรียนที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกทุเรียนอยู่ มีเนื้อที่ 73,164 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอท่าใหม่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ อำเภอนายายอาม ตามลำดับ คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นพื้นที่ปลูกทุเรียนที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำอย่างดี รวมทั้งการจัดการดินและปุ๋ยตามมาตรฐาน ส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สนับสนุนการรวมกลุ่มตามระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ สร้างเครือข่ายในรูปแบบของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ปรับเปลี่ยนวิถีการผลิตสู่การผลิตผลไม้ครบวงจร เช่น บริหารจัดการผลผลิตแบบป้องกันความเสี่ยงโดยใช้การตลาดนำการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาให้เกษตรกรเพาะปลูกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาคุณภาพทุเรียนทั้งในและนอกฤดู ให้สอดคล้องตามฤดูกาล การผลิตผลไม้คุณภาพตามแหล่งกำเนิดภูมิศาสตร์ (GI) และไม้ผลอัตลักษณ์ของจังหวัด

2) **พื้นที่ปลูกทุเรียนที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกทุเรียนอยู่มีเนื้อที่ 35,273 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่ อำเภอโป่งน้ำร้อน ตามลำดับ เกษตรกรยังคงปลูกทุเรียนได้ผลดี แต่อย่างไรก็ตามไม้ผล เป็นพืชที่มีความต้องการการใช้น้ำในปริมาณที่มาก ควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ใช้ปัจจัยการผลิตในอัตราและช่วงเวลาที่เหมาะสม จะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หรือถ้าต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเป็นพืชที่มีผลตอบแทนดีกว่า

3) **พื้นที่ปลูกทุเรียนในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกทุเรียนอยู่ ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ หาแหล่งเงินทุนประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แนวทางการบริหารจัดการ ให้แก่เกษตรกร ในกรณีที่ทุเรียนหมดอายุต้องโค่นทิ้งให้ผลผลิตลดต่ำลง ต้องใช้ทุนเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เกษตรกรสามารถเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสมและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกทุเรียน** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกทุเรียน พบว่าเกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง เป็นต้น ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่ ในอนาคตสามารถกลับมาปลูกทุเรียนได้อีก แต่หากเป็นไม้ผลหรือไม้ยืนต้น อาจเป็นเรื่องยาก ต้องรอจนพืชเดิมครบอายุตัดโค่น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาต้นทุนการผลิตร่วมด้วย ภาครัฐควรประชาสัมพันธ์และสร้างมาตรการจูงใจให้เกษตรกรกลับมาปลูกทุเรียนในพื้นที่นี้หรือทำในรูปแบบสวนผสมระหว่างไม้ผลเขตร้อน เช่น เงาะ มังคุด ลองกอง เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาลักษณะทางการตลาดร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2563. ข้อมูลสถิติประชากร. (ไฟล์ข้อมูล).
- _____. 2564. แนวเขตการปกครองจังหวัด อำเภอดำบล. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมชลประทาน. 2564. พื้นที่ชลประทาน พ.ศ. 2564. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2561. การใช้ที่ดินจังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2562. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. 2563. ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พริกไทยจันทน์ ทะเบียนเลขที่ สช 63100144.
6 สิงหาคม 2563.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2563. (ไฟล์ข้อมูล).
- เมตไทย. 2560. กระจวาน สรรพคุณและประโยชน์ของกระจวานไทย 37 ข้อ. แหล่งที่มา:
<https://medthai.com/กระจวานไทย>, 15 พฤศจิกายน 2564.
- _____. 2560. โกโก้ สรรพคุณและประโยชน์ของโกโก้ 15 ข้อ. แหล่งที่มา:
<https://medthai.com/กระจวานไทย>, 15 พฤศจิกายน 2564.
- _____. 2560. เรว้หอม สรรพคุณและประโยชน์ของเรว้หอม 14 ข้อ. แหล่งที่มา:
<https://medthai.com/เรว้หอม>, 15 พฤศจิกายน 2564.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2564. ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร พ.ศ. 2564. (ไฟล์ข้อมูล).

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดจันทบุรี

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
1	แก่งหางแมว	แก่งหางแมว
2		ขุนซ่อง
3		เขาวงกต
4		พวา
5		สามพี่น้อง
6	ขลุง	เกวียนหัก
7		ขลุง
8		ซึ้ง
9		ตกพรม
10		ตรอกนอง
11		ตะปอน
12		บ่อ
13		บ่อเวฬุ
14		บางชั้น
15		มาบไฟ
16		วังสรรพรส
17		วันยาว
18		เขาคิชฌกูฏ
19	จันทเขลม	
20	ชากไทย	
21	ตะเคียนทอง	
22	พลวง	
23	ท่าใหม่	
24		โขม่ง
25		เขาวิ้ว
26		เขาแก้ว
27		คลองซุด
28		ท่าใหม่
29		ทุ่งเบญจา
30		ตะกาดเจ้า
31		บ่อพุ
32		พลอยแหวน
33	ยายร้า	

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	
34	ท่าใหม่ (ต่อ)	รำพัน	
35		สีพยา	
36		สองพี่น้อง	
37	นายายอาม	กระแจะ	
38		ช้างข้าม	
39		นายายอาม	
40		วังโตนด	
41		วังใหม่	
42		สนามไชย	
43		โป่งน้ำร้อน	คลองใหญ่
44			ทับไทร
45			เทพนิมิต
46			โป่งน้ำร้อน
47	หนองตากง		
48	มะขาม	ฉมัน	
49		ท่าหลวง	
50		ปลิวี	
51		มะขาม	
52		วังแฉิม	
53		อ่างคีรี	
54		เมืองจันทบุรี	เกาะขวาง
55	คมบาง		
56	คลองนารายณ์		
57	จันทนิมิต		
58	ตลาด		
59	ท่าช้าง		
60	บางกะจะ		
61	พลับพลา		
62	วัดใหม่		
63	แสลง		
64	หนองบัว		
65	แหลมสิงห์		เกาะเปริด
66			คลองน้ำเค็ม

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
67	แหลมสิงห์ (ต่อ)	บางสระเก้า
68		บางกะไชย
69	สอยดาว	ปากน้ำแหลมสิงห์
70		พลี
71		หนองขี้ม
72	สอยดาว	ทรายขาว
73		ทับช้าง
74		ทุ่งขนาน
75		ปะตง
76		สะตอน
รวม		10

ที่มา: กรมการปกครอง, 2564

ชุดดิน	ห้วยยอด	Series Ho	กลุ่มชุดดินที่ 51
สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นเนินเขา มีความลาดชัน 2-35 %		
ภูมิสัณฐาน	พื้นที่เหลือค้ำจากการกัดกร่อน		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	การสลายตัวผุพังอยู่กับที่และ/หรือเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของ หินตะกอนเนื้อละเอียดหรือหินในกลุ่ม		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	เร็ว		
ลักษณะสมบัติของดิน	ดินร่วนตื้นมากถึงชั้นหินพื้น ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย แปรสัณฐานหรือแปรสัณฐานปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรด ปานกลาง (pH 4.5-6.0) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินร่วนเหนียวปน เศษหินหรือก้อนกรวดมาก มีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง (เศษหินหรือก้อน กรวดเป็นพวกหินดินดาน) และพบชั้นหินพื้นผุภายในความลึก 50 เซนติเมตร จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 4.5-5.5)		
ข้อจำกัด	พบชั้นหินพื้นตื้นมากและสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง		
ข้อเสนอแนะ	ไม่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก เหมาะสมปานกลางสำหรับทำฟุ้งหญ้า เลี้ยงสัตว์มีข้อจำกัดที่เป็นดินตื้นถึงชั้นหินพื้น ควรปล่อยไว้ให้เป็นป่า ธรรมชาติหรือปลูกป่าหรือไม่ใช้สอยโตเร็ว		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอึม ตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0 - 25	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ
	25 - 50	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ

ภาพที่ 1 หน้าตัดและคำบรรยายชุดดินห้วยยอด

ชุดดิน	คลองซาก	Series Kc	กลุ่มชุดดินที่ 45
สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนชัน มีความลาดชัน 2-20 %		
ภูมิสัณฐาน	พื้นที่เหลือค้ำจากการกัดกร่อน		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	การสลายตัวผุพังอยู่กับที่และ/หรือเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของ หินตะกอนเนื้อละเอียดหรือหินในกลุ่ม		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	เร็ว	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน เร็ว	
ลักษณะสมบัติของดิน	ดินเหนียวต้นถึงชั้นเศษหินหรือลูกรัง ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือ ดินร่วนปนดินเหนียวมีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลาง ถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 6.0-6.5) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือ ดินเหนียวปนลูกรังมาก สีแดงปนเหลือง (มีเศษหินดินดานหรือหินในกลุ่ม ปะปนอยู่ในดินภายในความลึก 50 เซนติเมตร.จากผิวดิน) ปฏิกริยาดินเป็นกรด จัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง(pH 5.0-6.0)		
ข้อจำกัด	ดินต้น ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันและขาดแคลนน้ำ		
ข้อเสนอแนะ	เหมาะสมปานกลางสำหรับการปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน ไม่ค่อย เหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผล ควรเลือกชนิดพืชที่เหมาะสม ปรับปรุงดิน ด้วยพืชปุ๋ยสดหรือปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกรวมกับการใช้ ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝกหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น พัฒนาแหล่งน้ำ และระบบการให้น้ำในแปลงปลูกพืช ไม้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอิม ตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0 - 25	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง	ปานกลาง
	25 - 50	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50 - 100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 2 หน้าตัดและคำบรรยายชุดดินคลองซาก

ชุดดิน	พะโต๊ะ	Series Pto	กลุ่มชุดดินที่ 50
สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นเนินเขา มีความลาดชัน 2-35 %		
ภูมิสัณฐาน	เชิงเขา เนินเขา และพื้นที่เหลือค้ำจากการกัดกร่อน		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	การสลายตัวผุพังอยู่กับที่ และ/หรือ เคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินทราย		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงเร็ว	การไหลปานกลางถึงเร็ว	ปานกลางถึงเร็ว
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาล ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทรายที่อาจมีเศษหินทรายปะปน สีน้ำตาลถึงแดงปนเหลือง และภายในความลึก 50-100 เซนติเมตร จะพบชั้นหินพื้นของหินทราย ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 4.5-5.5) ตลอดหน้าตัดดิน		
ข้อจำกัด	ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ เนื้อดินเป็นดินปนทรายปนก้อนกรวดและสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง		
ข้อเสนอแนะ	เป็นดินที่ไม่ค่อยเหมาะสมต่อการเพาะปลูก ควรปล่อยไว้ให้เป็นป่าตามธรรมชาติการปลูกไม้ยืนต้น ควรมีการทำชั้นบันได ปลูกพืชคลุมดิน และให้ปุ๋ยเคมีแก่พืชที่ปลูก		

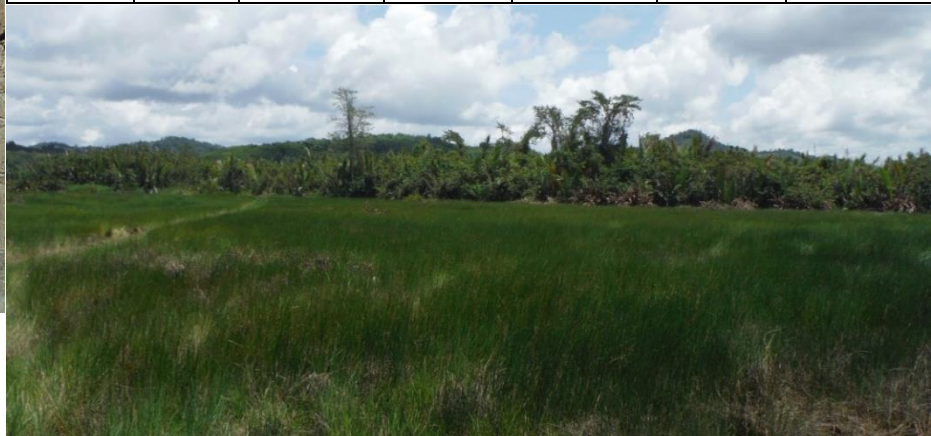
สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0 - 25	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25 - 50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50 - 100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 3 หน้าตัดและคำบรรยายชุดดินพะโต๊ะ

ชุดดิน	ท่าจีน	Series Tc	กลุ่มชุดดินที่ 12
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 %		
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบน้ำทะเลขึ้นถึง		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนทะเล		
การระบายน้ำ	เลวมมาก		
สภาพซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติดิน	เป็นดินลึกลับ ดินบนเป็นดินเหนียว สีน้ำตาล มีจุดประสีเทาหรือน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างเล็กน้อย (pH 6.0-8.0) ดินบนตอนล่าง เป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง และตั้งแต่ระดับความลึก 50 เซนติเมตร ลงไปอาจเป็นดินเลน สีเทาเข้มหรือเทาปนเขียว มีจุดประสีเขียวมะกอกหรือเขียวปนเทา ชุดดินนี้มีค่าปัจจัยน้ำ(n-value) มากกว่า 0.7 ตลอดหน้าตัดดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0-8.0)		
ข้อจำกัด	เป็นดินเค็มจัด น้ำทะเลท่วมถึง ระดับน้ำใต้ดินขึ้นสูงเกือบถึงผิวดินตลอดปี		
ข้อเสนอแนะ	ควรปล่อยไว้เป็นป่าธรรมชาติ (ป่าชายเลน) เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและแพร่ขยายพันธุ์ของสัตว์ทะเลต่าง ๆ แต่บางส่วนที่อยู่ห่างทะเลมาก อาจใช้ปลูกพืชทนเค็มได้โดยการยกร่อง		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน	ความอืดตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0 - 25	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง
	25 - 50	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง
	50 - 100	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง

ภาพที่ 4 หน้าตัดและคำบรรยายชุดดินท่าจีน

ชุดดิน	ท่าชะ	Series Te	กลุ่มชุดดินที่ 34
สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 2-12 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงเร็ว	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	เร็ว
ลักษณะสมบัติดิน	เป็นดินลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีน้ำตาลถึงเหลืองปนน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 4.5-5.5) ในดินบนแล้วลดลงตามความลึก		
ข้อจำกัด	ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำและเนื้อดินเป็นดินปนทราย		
ข้อเสนอแนะ	ดินมีความเหมาะสมสำหรับปลูกยางพาราและทำสวนผลไม้ แต่ต้องมีการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน และในช่วงที่ฝนทิ้งช่วงนาน ๆ ควรมีการชลประทานเข้าช่วย		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน	ความอึดตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0 - 25	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25 - 50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50 - 100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 5 หน้าตัดและคำบรรยายชุดดินท่าชะ

ตารางผนวกที่ 2 พื้นที่ชลประทานจังหวัดจันทบุรีจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
เขาคิชฌกูฏ	12,013	คลองพลู	2,306
		ชากไทย	1,240
		ตะเคียนทอง	2,451
		พลวง	6,016
ท่าใหม่	53,010	เขาบายศรี	465
		โขม่ง	7,394
		คลองขุด	1,305
		ท่าใหม่	2,455
		ทุ่งเบญจา	16,904
		รำพัน	6,172
		สองพี่น้อง	18,315
นายายอาม	11,011	ช่างข้าม	1,283
		นายายอาม	165
		วังโตนด	6,532
		วังใหม่	2,845
		สนามไชย	186
		คลองใหญ่	558
โป่งน้ำร้อน	45,255	เทพนิมิต	23,660
		โป่งน้ำร้อน	4,316
		หนองตากง	16,721
		ฉมัน	11,857
มะขาม	21,970	ท่าหลวง	10,093
		ปลีวี	20
รวม			143,259

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 3 ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดจันทบุรี

หน่วย: ล้าน ลบ.ม.

ลำดับที่	อ่างเก็บน้ำ	ประเภท อ่าง	อำเภอ	ตำบล	ระดับน้ำ ต่ำสุด	ระดับน้ำ กักเก็บ
1	อ่างเก็บน้ำคลองศาล ทราย	กลาง	เขาคิชฌกูฏ	คลองพลู	1.00	10.00
2	อ่างเก็บน้ำคลองพระ พุทธ	กลาง	โป่งน้ำร้อน	หนองตากง	0.99	70.51
3	อ่างเก็บน้ำคลองบอน	กลาง	โป่งน้ำร้อน	หนองตากง	0.30	2.50
	รวม				2.29	83.01

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 4 พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
เขาคิชฌกูฏ	4,309	ต.ตะเคียนทอง	2,777
		ต.พลวง	1,083
		ต.จันทเขลม	424
		ต.คลองพลู	25
สอยดาว	120,431	ต.ทุ่งขนาน	35,353
		ต.สะตอน	32,886
		ต.ทรายขาว	24,682
		ต.ทับช้าง	24,087
		ต.ปะตง	3,423
มะขาม	36,837	ต.ปัดวี	26,784
		ต.ฉมัน	9,873
		ต.วังแฉิม	126
		ต.ท่าหลวง	28
		ต.อ่างศิรี	24
ขลุง	28,079	ต.มะขาม	2
		ต.บ่อเวฬุ	18,765
		ต.ตกพรหม	5,508
		ต.บ่อ	1,960
		ต.วังสรรพรส	933
		ต.วันยาว	633
		ต.ซึ้ง	279
		ต.โป่งน้ำร้อน	88,754
		ต.หนองตากง	46,871
		ต.ทับไทร	39,456
		ต.คลองใหญ่	24,966
		ต.เทพนิมิต	10,014
รวม		399,716	

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

ตารางผนวกที่ 5 กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดจันทบุรี

ลำดับ	กิจกรรมการเกษตร	เกษตรกร (ราย)	ไร่
1	ยางพารา	5,210	139,124
2	ปาล์มน้ำมัน	3,760	96,569
3	มันสำปะหลังโรงงาน	4,062	90,900
4	ข้าวนาปี	4,669	58,404
5	อ้อยโรงงาน	857	24,753
6	ยูคาลิปตัส	1,407	17,452
7	ข้าวนาปรัง	689	16,900
8	มะพร้าว	1,752	11,027
9	ขนุนแห้ง	901	4,763
10	ปลาเบญจพรรณ	576	4,667
11	มะม่วง	1,323	3,509
12	มะม่วงหิมพานต์	345	3,287
13	สับปะรด	280	3,174
14	กล้วยน้ำว้า	1,125	1,512
15	ปลานิล	224	1,465
16	ผักอื่น ๆ	1,133	1,375
17	ไม้สัก	57	1,296
18	ลำไย	128	1,262
19	ไผ่	451	1,258
20	นาเกลือสมุทร	30	807
21	ไม้ยืนต้นอื่น ๆ	160	762
22	ไม้ผลอื่น ๆ	347	733
23	อ้อยเคี้ยว	69	666
24	ทุเรียน	142	618
25	มะนาว	591	551

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563

ตารางผนวกที่ 6 ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดจันทบุรี

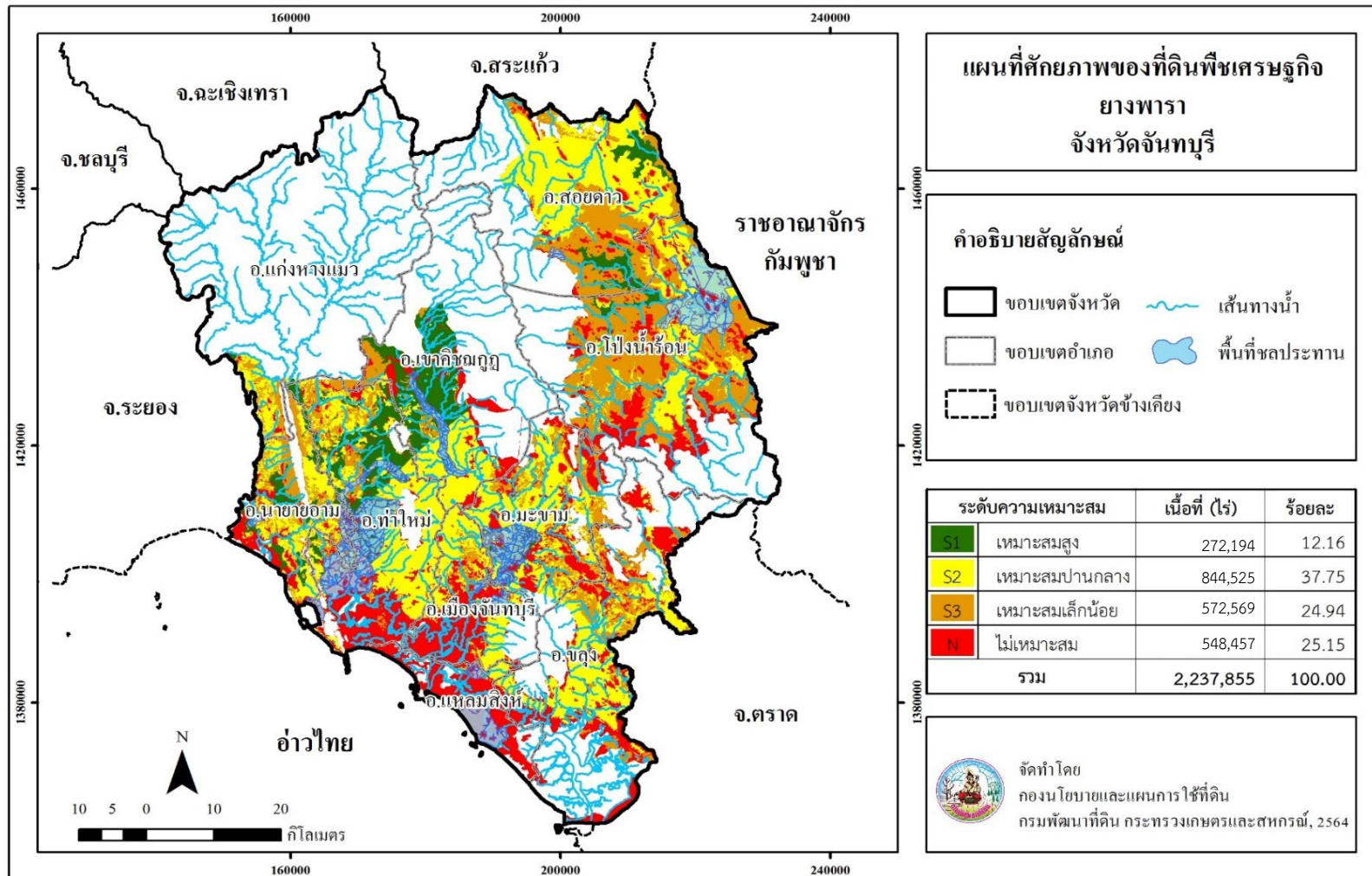
ลำดับ	ชนิด	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ
1	พริกไทย	369	4,737	แก่งหางแมว ชลุม เขาคิชฌกูฏ ท่าใหม่ นายายอาม โป่งน้ำร้อน มะขาม เมืองจันทบุรี
2	กฤษณา	12	224	แก่งหางแมว เขาคิชฌกูฏ ท่าใหม่ โป่งน้ำร้อน มะขาม สอยดาว
3	กระวาน	11	173	แก่งหางแมว โป่งน้ำร้อน
4	ขมิ้นชัน	7	115	แก่งหางแมว โป่งน้ำร้อน
5	ไพล	9	110	แก่งหางแมว ชลุม
6	พลู	14	85	แก่งหางแมว แหลมสิงห์
7	ขมิ้นอ้อย	3	64	แก่งหางแมว โป่งน้ำร้อน
8	ฟ้าทะลายโจร	3	45	แก่งหางแมว
9	ว่านชักมดลูก	2	42	แก่งหางแมว
10	ตะไคร้หอม	5	25	แก่งหางแมว ชลุม ท่าใหม่
11	ว่านหางจระเข้	1	7	ชลุม
12	เร่ว	2	1	แก่งหางแมว เมืองจันทบุรี
13	ย่านาง	1	1	แหลมสิงห์
14	รางจืด	1	1	แหลมสิงห์
15	กระชายดำ	1	1	แก่งหางแมว
16	สมุนไพรอื่น ๆ	16	162	แก่งหางแมว ชลุม ท่าใหม่ นายายอาม โป่งน้ำร้อน มะขาม เมืองจันทบุรี
รวม		457	5,793	

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564

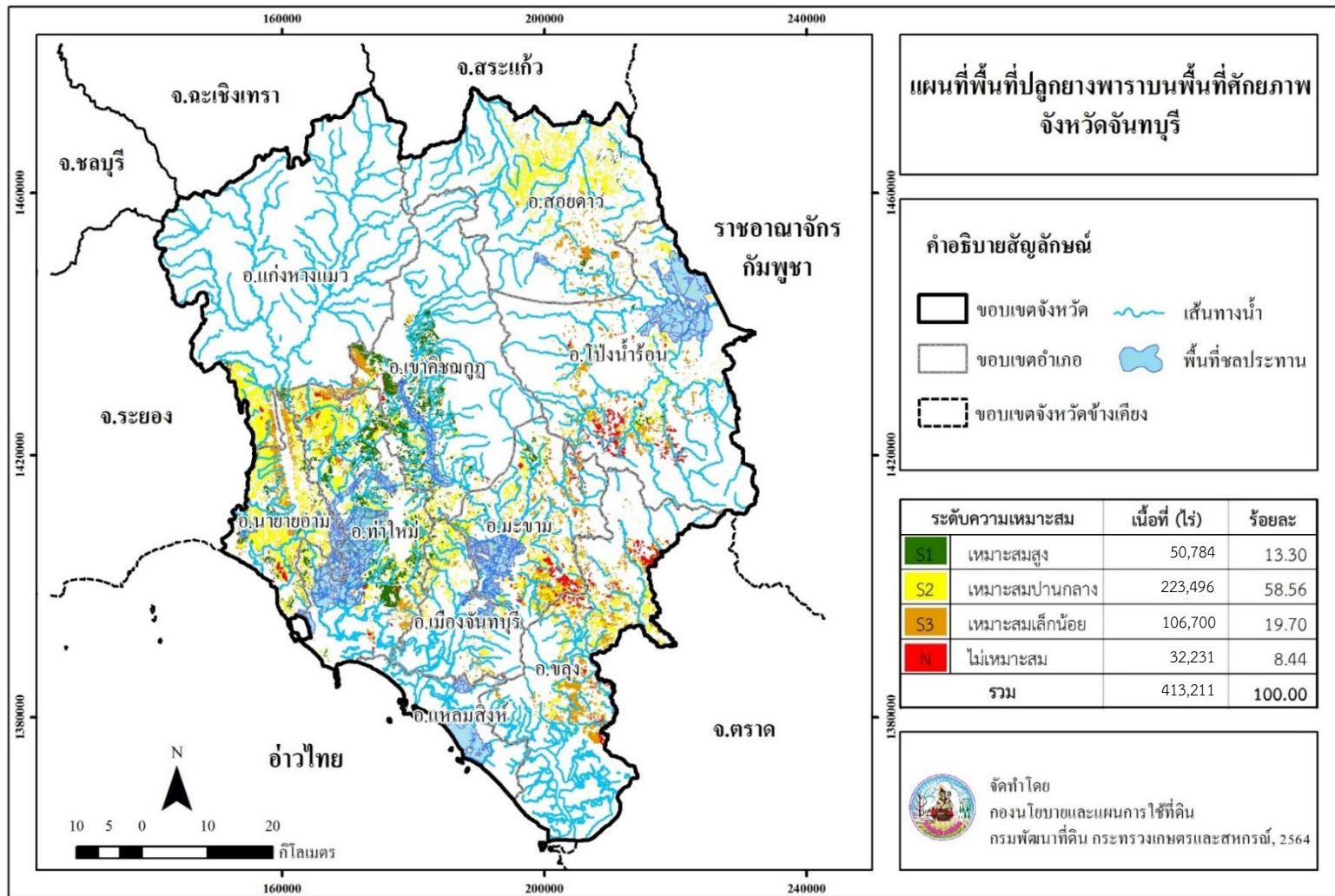
ตารางผนวกที่ 7 โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร จังหวัดจันทบุรี

โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อและสหกรณ์การเกษตร	จำนวน (แห่ง)	โรงงานด้านเกษตร	จำนวน (แห่ง)
สหกรณ์การเกษตร	42	โรงงานด้านการเกษตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	93
โรงงานผลิตมันเส้น	26		
ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	9		
โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา	7		
โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง	6		
สหกรณ์ประมง	5		
โรงงานน้ำตาล	3		
โรงงานอบพืชผลทางการเกษตร	2		
โรงงานผลิตปุ๋ยชีวภาพ	2		
โรงงานผลิตยางแผ่น	2		
สหกรณ์นิคม	1		
โรงงานผลิตก๊าซชีวภาพ	1		
รวม	106	รวม	93

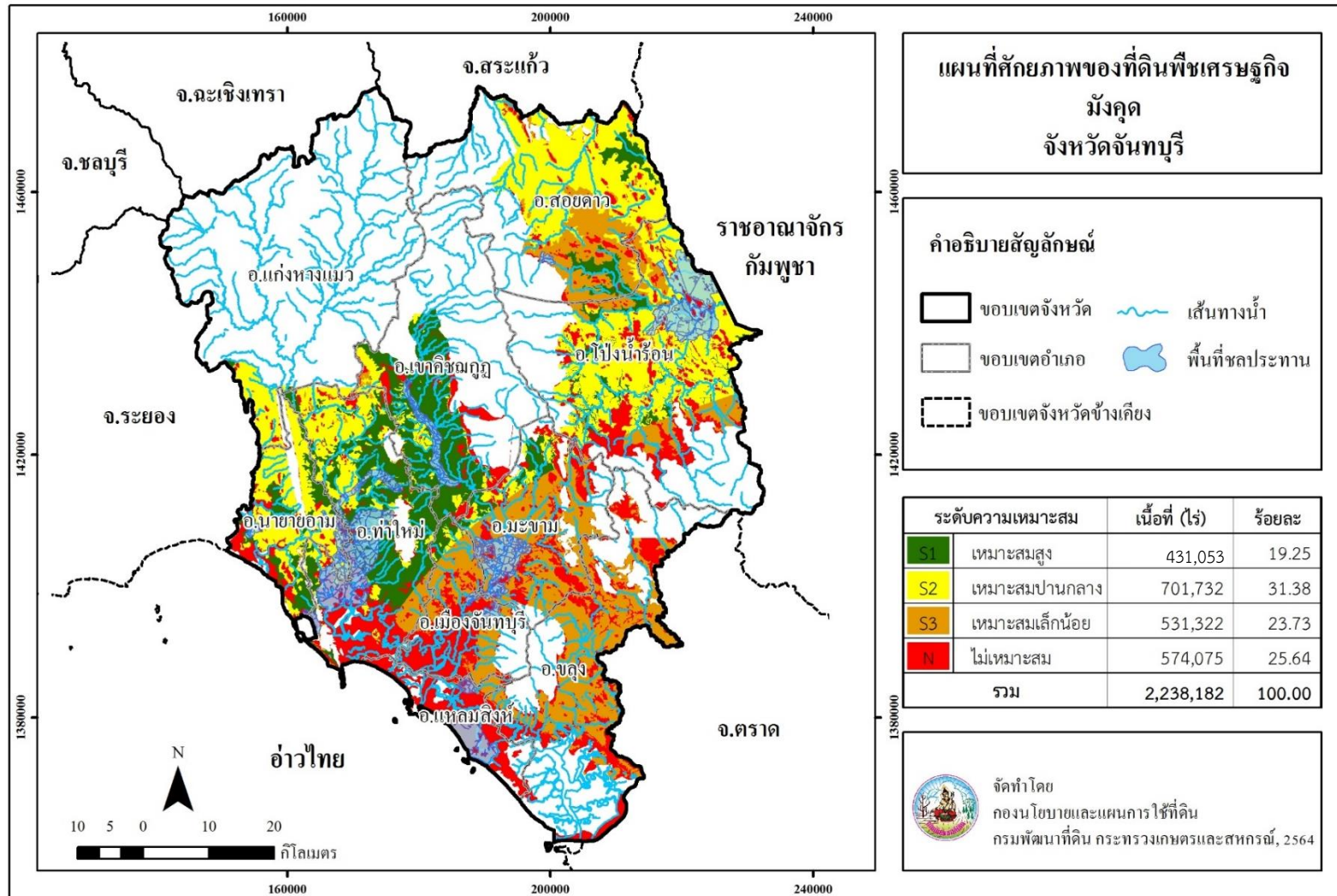
ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

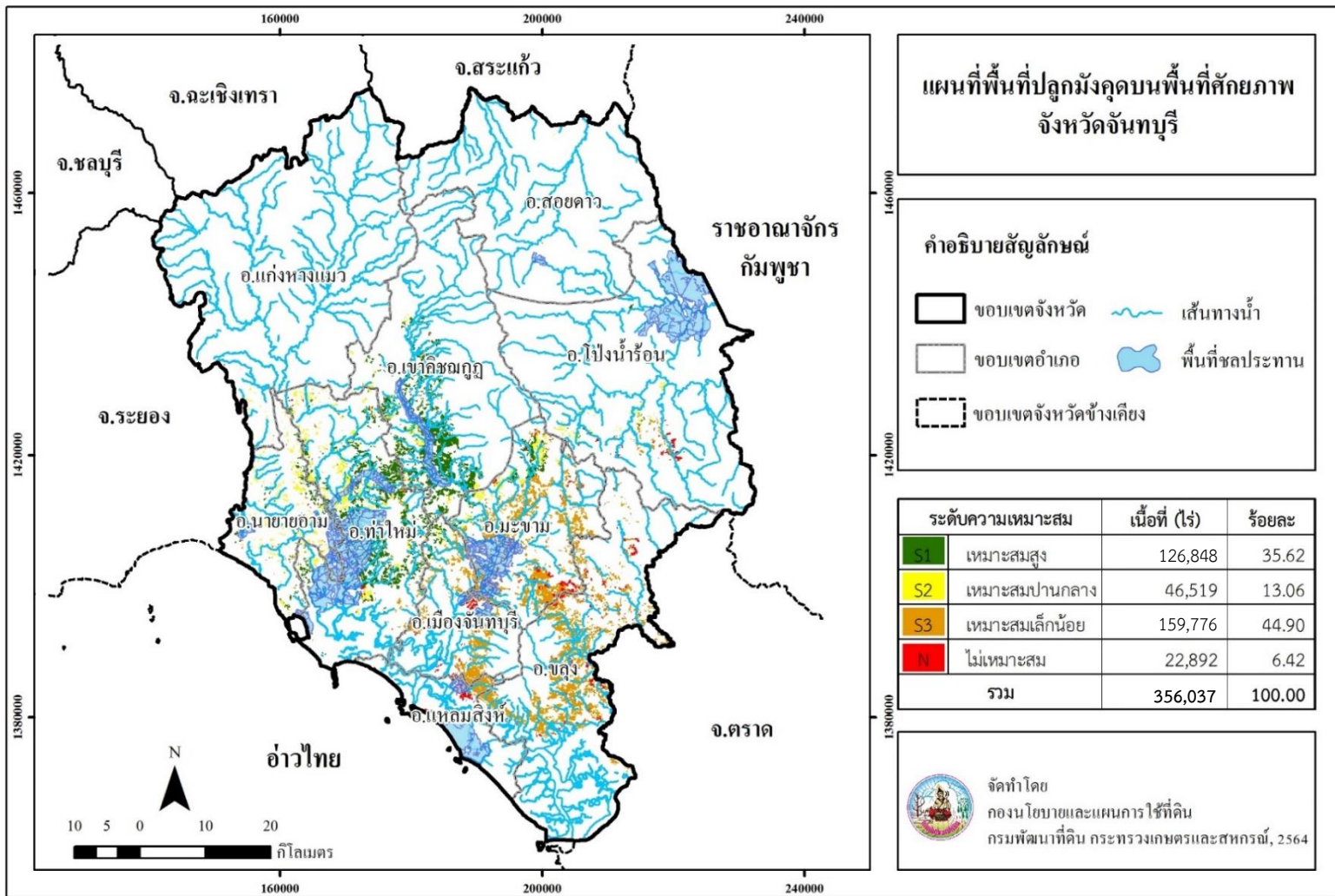
ภาพที่ 6 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจยางพารา จังหวัดจันทบุรี

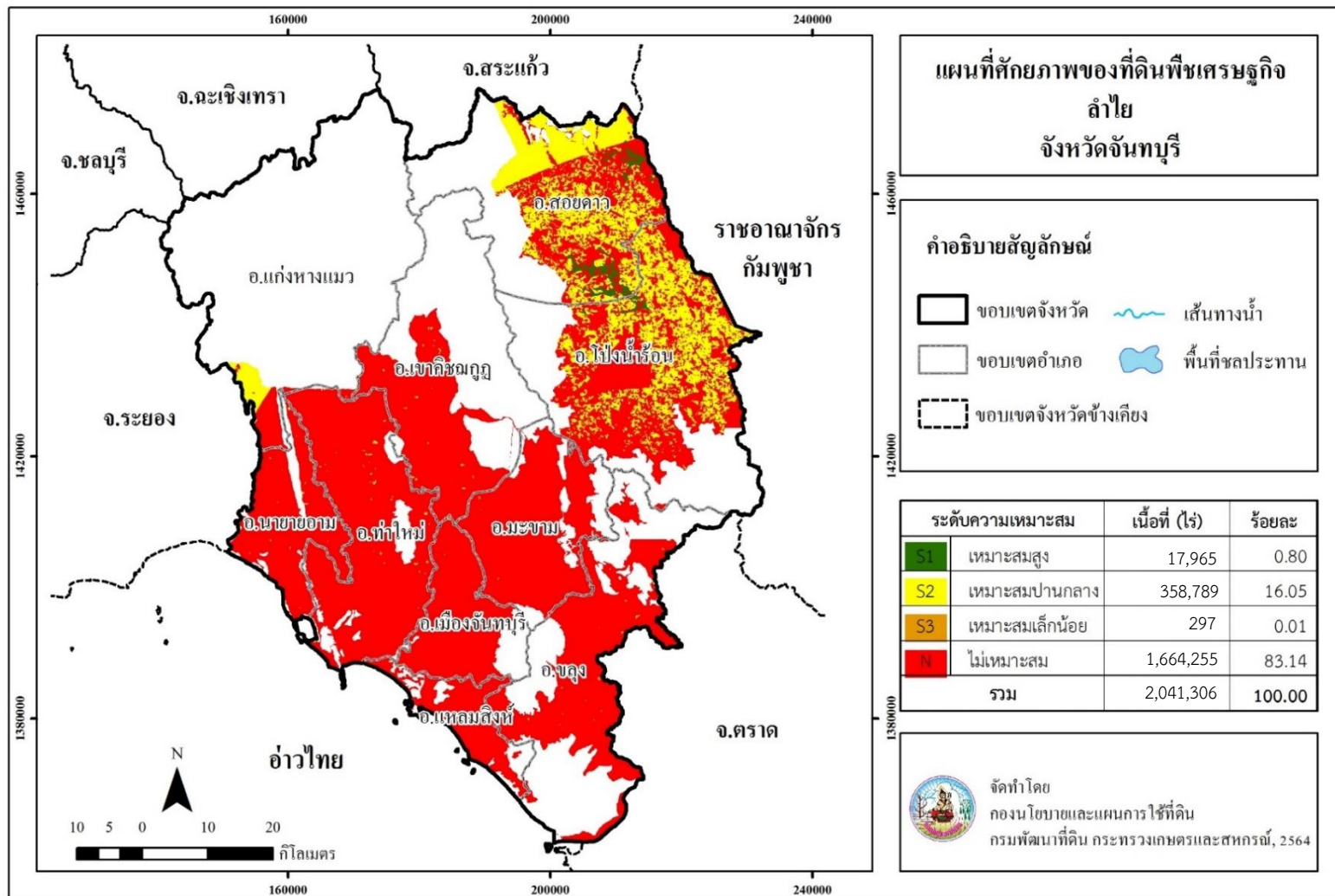
ภาพที่ 7 พื้นที่ปลูกยางพาราบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดจันทบุรี

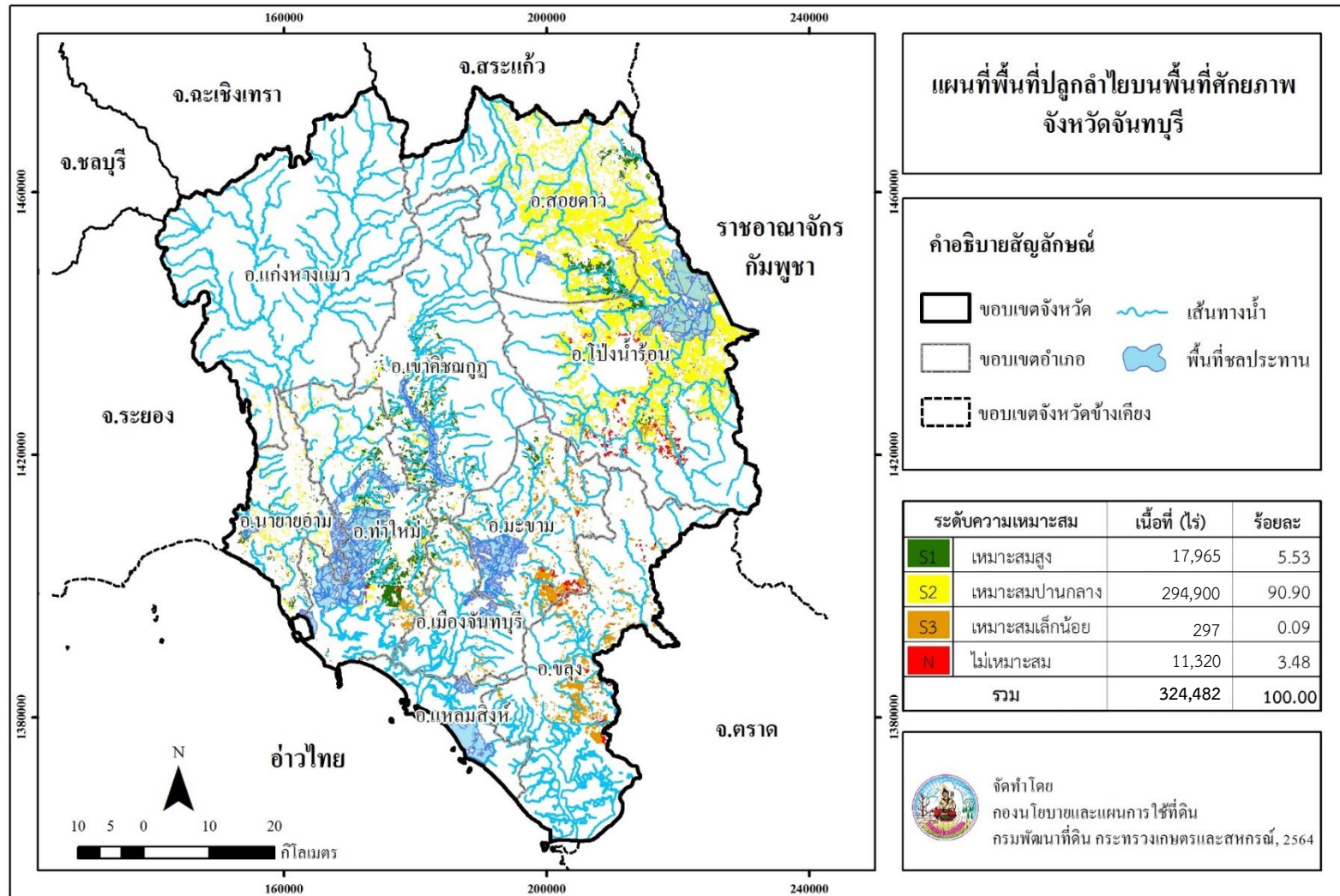
ภาพที่ 8 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมังคุด จังหวัดจันทบุรี

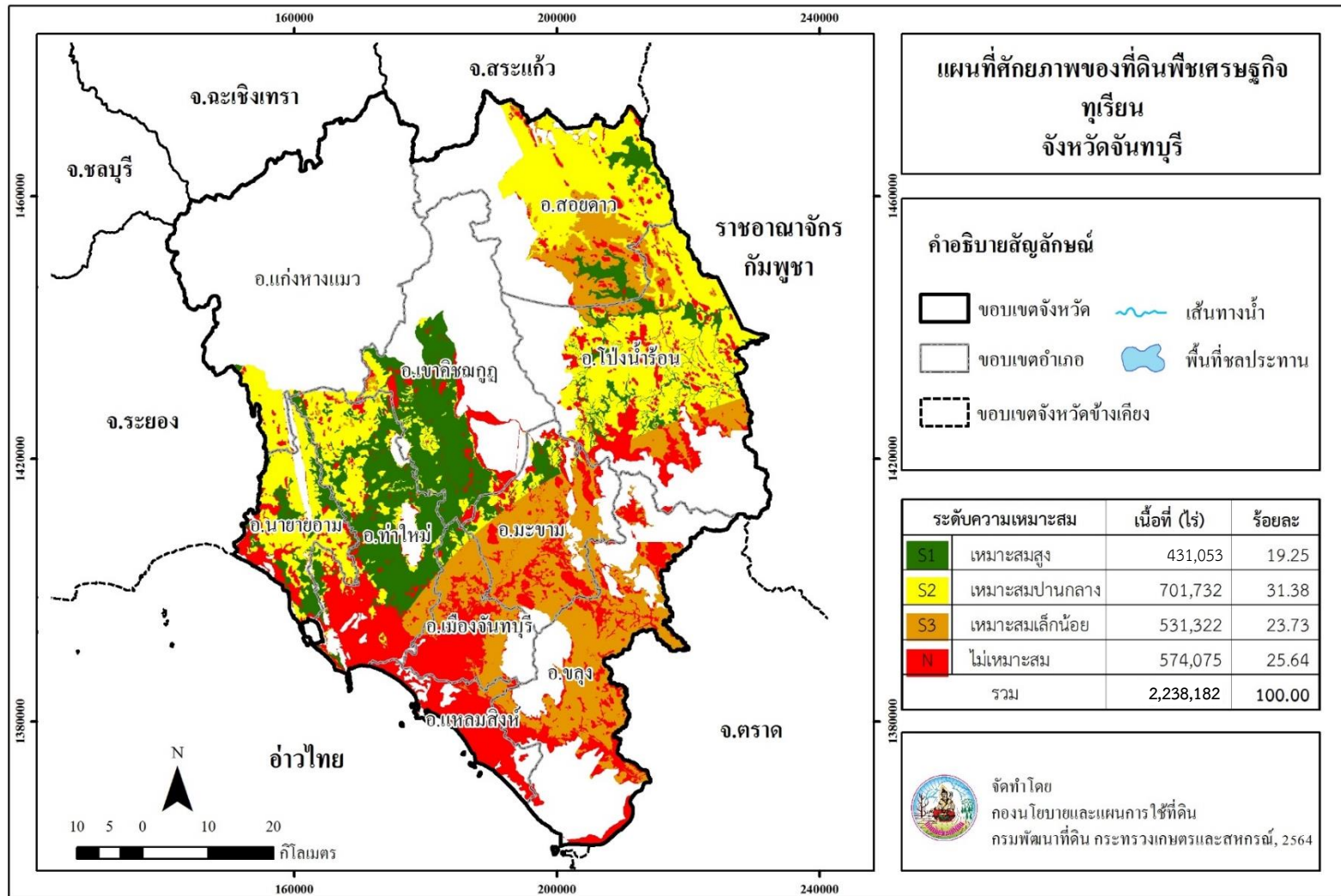
ภาพที่ 9 พื้นที่ปลูกมังคุดบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดจันทบุรี

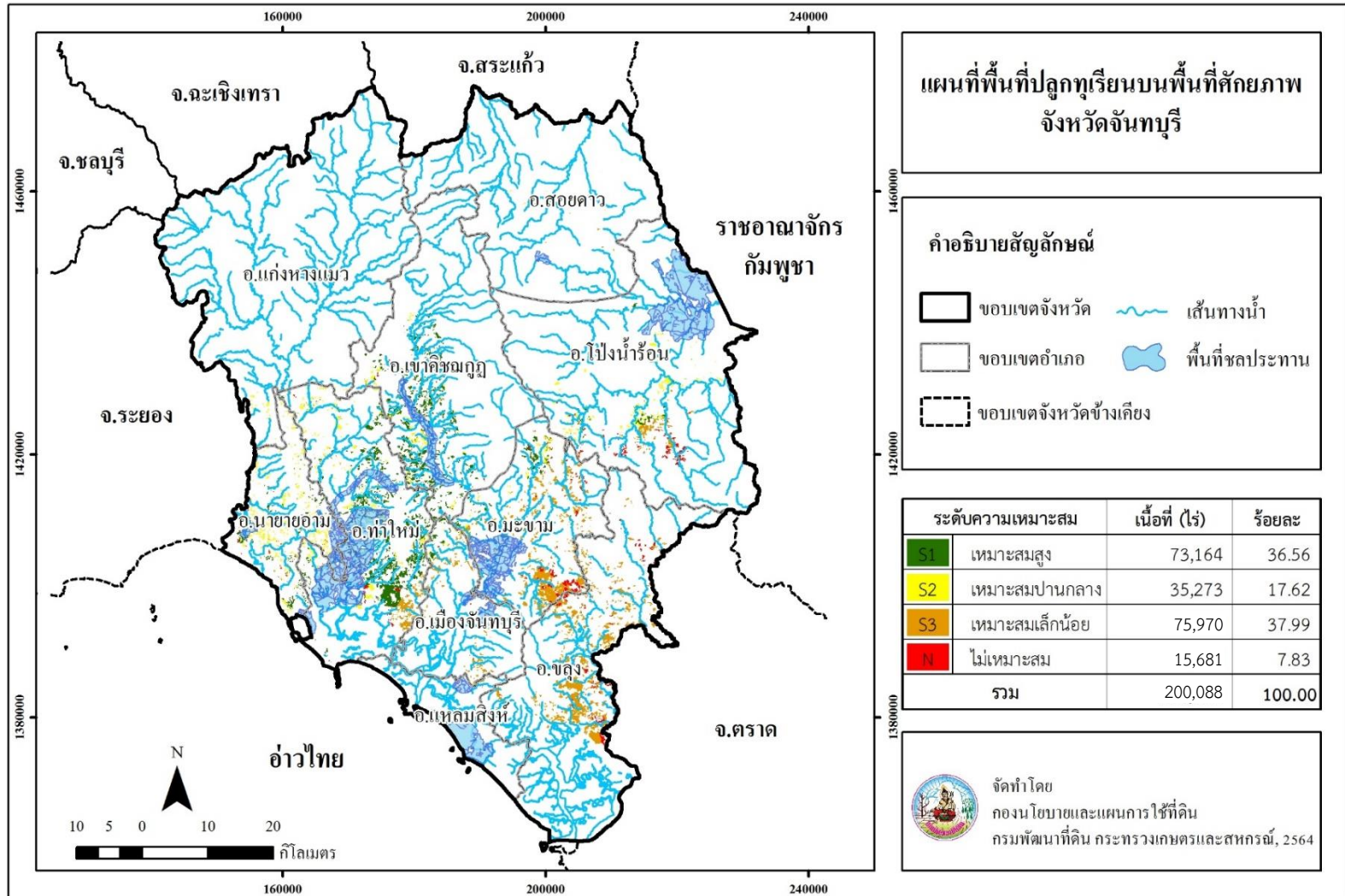
ภาพที่ 10 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจลำไย จังหวัดจันทบุรี

ภาพที่ 11 พื้นที่ปลูกลำไยบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดจันทบุรี

ภาพที่ 12 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจทุเรียน จังหวัดจันทบุรี

ภาพที่ 13 พื้นที่ปลูกทุเรียนบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดจันทบุรี

Land Development Department
2003/61 Phahonyothin Road.
Lard Yao, Chatuchuk, Bangkok 10900
Call Center : 1760
www.idd.go.th

DOWNLOAD